

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA [MICHAL BOBEK]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 19. martā¹

Lieta C-14/19 P

Eiropas Savienības Satelītcenrs (*SatCen*)

pret

KF

Savienības tiesas kompetence – Kopējā ārpolitika un drošības politika – LESD 19. un 24. pants – LESD 263., 268., 270. un 275. pants – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Padomes Lēmumi 2009/747/KĀDP un 2014/401/KĀDP – *SatCen* Civildienesta noteikumi – Personāla locekļi – Vienlīdzīgas attieksmes princips – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā – *SatCen* Apelācijas padome – Iebilde par prettiesiskumu – Atcelšana no amata uz laiku – Disciplinārlieta – Atstādināšana no amata – Tiesības tikt uzklausītam – Piekļuve lietas materiāliem

I. Ievads

1. Manuprāt, šajā lietā ir divi vispārīgi juridiski svarīgi punkti, kas pārsniedz šīs apelācijas sūdzības robežas: pirmkārt, kāda ir Eiropas Savienības Tiesas kompetence kopējās ārpolitikas un drošības politikas (turpmāk tekstā – “KĀDP”) jomā attiecībā uz to, ko varētu dēvēt par personāla vadības kopējiem tiesību aktiem? Vai šādi tiesību akti ir izslēgti no pārbaudes šajā Tiesā saskaņā ar LESD 24. panta 1. punktu un LESD 275. pantu?

2. Otrkārt, pieņemot, ka Eiropas Savienības Tiesa saglabā noteiktu kompetenci attiecībā uz šādiem tiesību aktiem, ko šīs kompetences esamība nozīmē attiecībā uz īpašiem un specializētiem darbinieku domstarpību izšķiršanas mehānismiem, kas izveidoti dažādās Savienības struktūrās un aģentūrās, piemēram, Eiropas Savienības Satelītcentra (turpmāk tekstā – “*SatCen*”) Apelācijas padomi?

II. Fakti un tiesiskais regulējums

3. Turpmāk ir apkopoti šīs lietas faktiskie apstākļi un tiesiskais regulējums, kā norādīts pārsūdzētajā spriedumā².

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² Spriedums, 2018. gada 25. oktobris, KF/*SatCen* (T-286/15, EU:T:2018:718).

A. Eiropas Savienības Satelītcentrs

4. *SatCen*, kas ir apelācijas sūdzības iesniedzējs, tika izveidots ar Rietumeiropas Savienības (turpmāk tekstā – “RES”) Ministru padomes 1991. gada 27. jūnija Lēmumu par satelītu datu izmantošanas centra izveidi, kas pieņemts, pamatojoties uz minētās padomes 1990. gada 10. decembra Lēmumu par sadarbību kosmosa jomā RES iekšienē³.

5. Ar Padomes Vienoto rīcību 2001/555/KĀDP (2001. gada 20. jūlijs)⁴ *SatCen* tika izveidots aģentūras formā Eiropas Savienībā, iekļaujot pašreizējā RES satelītu datu operāciju centra struktūras. *SatCen* sāka darboties 2002. gada 1. janvārī.

6. Pēc tam Padome pieņēma Lēmumu 2014/401/KĀDP (2014. gada 26. jūnijs) par Eiropas Savienības Satelītc centru un ar ko atceļ Vienoto rīcību 2001/555/KĀDP par Eiropas Savienības Satelītc centra izveidi⁵, kas tolaik bija tiesiskais regulējums, kurš bija piemērojams *SatCen*. No šī lēmuma 2. apsvēruma un 5. panta izriet, ka *SatCen* darbojas kā “autonoma Eiropas spēja” un ka tam ir tiesībspēja, kas ir vajadzīga tā funkciju veikšanai un mērķu sasniegšanai. Saskaņā ar minētā lēmuma 2. panta 1. un 3. punktu *SatCen* galvenie uzdevumi ir atbalstīt Savienības lēmumu pieņemšanas procesu un rīcību KĀDP jomā un it īpaši kopējās drošības un aizsardzības politikas jomā, attiecīgi pēc Padomes vai Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos (turpmāk tekstā – “Augstā pārstāve”) lūguma nodrošinot produktus un pakalpojumus, kuri rodas attiecīgo kosmosa resursu un papilddatu, tostarp satelītu uzņēmumu un aerouzņēmumu, izmantošanas rezultātā, un ar tiem saistītus pakalpojumus.

7. Saskaņā ar Lēmuma 2014/401 7. panta 3. un 4. punktu un 6. punkta e) apakšpunktu *SatCen* direktors ir šīs struktūras likumīgais pārstāvis un i) atbild par visu pārējo *SatCen* personāla locekļu pieņemšanu darbā un ii) atbild par visiem jautājumiem attiecībā uz personālu.

8. Saskaņā ar Lēmuma 2014/401 8. panta 1. un 3. punktu *SatCen* personālu veido līgumdarbinieki, ko ieceļ *SatCen* direktors, kā arī norīkoti eksperti. Pamatojoties uz minētā lēmuma 8. panta 5. punktu, Padome atbilstoši Vienotajai rīcībai 2001/555 pieņēma Lēmumu 2009/747/KĀDP (2009. gada 14. septembris) par [*SatCen*] Civildienesta noteikumiem (turpmāk tekstā – “*SatCen* Civildienesta noteikumi”)⁶.

9. Runājot par domstarpībām starp *SatCen* un tā personāla locekļiem jautājumos par *SatCen* Civildienesta noteikumiem, Civildienesta noteikumu 28. panta 5. punktā ir paredzēts:

“Ja visas pirmās pārsūdzības iespējas (iekšēja administratīva apelācija) ir izsmeltas, personāla loceklim ir tiesības vērsties [*SatCen*] apelācijas padomē, lai panāktu domstarpību izšķiršanu.

Šīs struktūras sastāvs, darbība un īpašās procedūras ir izklāstītas X pielikumā.”

10. *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktā ir noteikts:

“Apelācijas padomes lēmumi ir saistoši abām pusēm. Par tiem nevar iesniegt apelāciju. Apelācijas padome var:

a) atcelt vai apstiprināt lēmumu, par kuru iesniegta sūdzība;

3 2010. gada 30. martā RES dalībvalstis ar kopīgu paziņojumu oficiāli darīja zināmu šīs organizācijas darbības izbeigšanu no 2011. gada 30. jūnija, it īpaši tāpēc, ka “ar Lisabonas līguma stāšanās spēkā [bija sācies] jauns posms Eiropas drošībai un aizsardzībai”.

4 OV 2001, L 200, 5. lpp.

5 OV 2014, L 188, 73. lpp.

6 OV 2009, L 276, 1. lpp. Šie noteikumi, kas šajā lietā ir piemērojami *ratione temporis*, vēlāk no 2017. gada 1. jūnija tika aizstāti ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2017/824 (2017. gada 15. maijs) par Eiropas Savienības Satelītc centra Civildienesta noteikumiem (OV 2017, L 123, 7. lpp.).

- b) likt [*SatCen*] atlīdzināt visus personāla locekļiem nodarītos materiālos zaudējumus, kas viņam radušies, sākot no dienas, kad atceltais lēmums bija stājies spēkā;
- c) noteikt, ka [*SatCen*] Apelācijas padomes noteiktā apjomā ir jāatlīdzina prasības iesniedzēja pamatotie izdevumi [..].”

11. Saskaņā ar *SatCen* Civildienesta noteikumu X pielikuma 1. pantu:

“[...] Apelācijas padome ir pilnvarota izšķirt domstarpības, kas izriet no noteikumu vai no Civildienesta noteikumu 7. pantā paredzēto līgumu pārkāpumiem. Šajā sakarībā tās kompetencē ir apelācijas, ko esošie vai bijušie līgumdarbinieki vai viņu mantinieki vai pārstāvji ir iesnieguši par direktora lēmumu.”

B. Tiesvedības rašanās fakti un apstrīdētie lēmumi

12. Atbildētāju šajā apelācijas sūdzībā *SatCen* pieņēma darbā kā līgumdarbinieci uz trim gadiem no 2009. gada 1. augusta par Administratīvās nodaļas vadītāju. Pārbaudes laika beigās 2010. gada 31. janvārī *SatCen* direktors atbildētāju apstiprināja amatā un šajā ziņā norādīja, ka atbildētāja “strādā[ja] iejūtīgi un diplomātiski, vienlaikus tomēr ievērojot stingrību savu lēmumu paziņošanā”.

13. Veicot ikgadējo novērtēšanu par 2010. gadu, *SatCen* direktora vietnieks 2011. gada 28. martā sagatavoja atbildētājas novērtējuma ziņojumu, saskaņā ar kuru viņas vispārējais sniegums tika atzīts par nepietiekamu. Viņai tika piešķirts viszemākais vērtējums. Atbildētāja pārsūdzēja šo secinājumu un veidu, kādā tika veikta novērtēšana.

14. 2012. gada 27. martā, veicot ikgadējo novērtēšanu par 2011. gadu, *SatCen* direktora vietnieks attiecībā uz atbildētāju sniedza pozitīvu vērtējumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un uzskatīja, ka, ņemot vērā viņas pieliktās pūles, viņas vispārējais sniegums ir labs. 2012. gada 24. maijā atbildētājas līgums tika pagarināts uz četriem gadiem līdz 2016. gada 31. jūlijam.

15. Novērtējuma par 2012. gadu ietvaros *SatCen* direktors ar 2012. gada 17. oktobra iekšējo piezīmi uzdeva direktora vietniekam apkopot informāciju no darbiniekiem par piemērotību un savstarpējām attiecībām *SatCen*, it īpaši attiecībā uz darbiniekiem, kuri ir vadošos amatos, īpašu uzmanību pievēršot nodaļu vadītājiem, attiecīgos gadījumos identificējot iespējamās situācijas, kuras saistītas ar psiholoģisku spiedienu vai iebiedēšanu, kas varētu izraisīt satraukumu, zemu pašnovērtējumu, motivācijas zudumu un pat novest padotos līdz raudāšanai.

16. 2012. gada 14. novembrī divpadsmit *SatCen* darbinieki nosūtīja direktoram un direktora vietniekam sūdzību, lai darītu zināmu “sarežģīto situāciju, kādā [viņi] [atrodas] jau vairāk nekā trīs gadus, [savā] ierastajā profesionālajā darbībā”, precizējot, ka šī situācija “izriet no Administratīvās nodaļas vadītājas [atbildētājas] rīcības un uzvedības”.

17. 2013. gada sākumā *SatCen* direktora vietnieks reaģēja uz iepriekš minēto piezīmi, 40 personāla locekļiem, kas strādā vairākās nodaļās, nosūtot aptaujas lapu un lūdzot viņus, atbildot uz jautājumiem ar atbilžu variantiem, novērtēt viņu savstarpējās attiecības ar savu nodaļas vadītāju. Ar 2013. gada 7. marta iekšējo piezīmi *SatCen* direktora vietnieks informēja *SatCen* direktoru, ka, ņemot vērā šajā aptaujas lapā sniegtās atbildes, “ir skaidri redzams, ka [pastāv] reāla problēma savstarpējās attiecībās ar Administratīvās nodaļas vadītāju [atbildētāju], ņemot vērā vispārējās Administratīvās nodaļas darbinieku negatīvās atbildes”.

18. Ar 2013. gada 8. marta iekšējo piezīmi *SatCen* direktors, pamatojoties uz *SatCen* Civildienesta noteikumu 27. pantu, lūdza *SatCen* direktora vietnieku attiecībā uz atbildētāju uzsākt administratīvu izmeklēšanu.

19. Administratīvās izmeklēšanas laikā 2013. gada 12. jūnijā 24 *SatCen* personāla locekļiem tika nosūtīta aptaujas lapa ar atbilžu variantiem, lai noskaidrotu, vai viņi ir sastapušies ar atbildētājas konkrēta veida rīcību un vai viņi ir konstatējuši konkrētas sekas, ko uz viņiem pašiem vai citiem personāla locekļiem ir atstājusi attiecīgā rīcība. Aptaujas lapās darbinieki bija aicināti arī sniegt jebkādas liecības vai jebkādus pierādījumus, lai apliecinātu savas atbildes. No 24 aptaujātajiem personāla locekļiem seši nesniedza atbildes.

20. Tajā pašā laikā, atbildot uz savu ikgadējo novērtējumu par 2012. gadu, saskaņā ar kuru atbildētājas vispārējais sniegums atkal tika uzskatīts par nepietiekamu, viņa ar 2013. gada 20. marta vēstuli, pirmkārt, apstrīdēja minēto vērtējumu un, otrkārt, lūdza *SatCen* direktoru veikt nepieciešamos pasākumus, lai izbeigtu pret viņu vērsto vardarbību.

21. 2013. gada 2. jūlijā *SatCen* direktora vietnieks pabeidza izmeklēšanu. Saskaņā ar izmeklēšanas ziņojumu atbildētāja veica “apzinātu, atkārtotu, ilgstošu vai sistemātisku [rīcību] [..], lai diskreditētu vai nopeltu attiecīgās personas”, “[šī rīcība, kas tiek piedēvēta atbildētājai], [ir] apstiprināta un, [ņemot vērā] tās raksturu, biežumu un tās ietekmi uz dažiem no personāla locekļiem, [tā] raksturo[ja] psiholoģisku vardarbību”. *SatCen* direktors 2013. gada 3. jūlijā informēja atbildētāju par administratīvās izmeklēšanas ziņojumā izdarītajiem secinājumiem un uzaicināja viņu uz interviju 2013. gada 5. jūlijā.

22. 2013. gada 5. jūlijā *SatCen* direktors norādīja, ka izmeklēšanas beigās *SatCen* direktora vietnieks ir secinājis, ka atbildētājai pārmestā rīcība ir apstiprināta un ir uzskatāma par psiholoģisku vardarbību. Pamatojoties uz šiem iemesliem un pēc atbildētājas uzklaušīšanas tajā pašā dienā direktors nolēma, pirmkārt, uzsākt disciplinārlietu pret atbildētāju disciplinārlietu kolēģijā (turpmāk tekstā – “lēmums par disciplinārlietas uzsākšanu”) un, otrkārt, atcelt atbildētāju no amata uz laiku, saglabājot viņas atalgojumu (turpmāk tekstā – “lēmums par atcelšanu no amata uz laiku”).

23. 2013. gada 28. augustā atbildētāja iesniedza *SatCen* direktoram administratīvu sūdzību tostarp par lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu un lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, kā arī par lēmumu, ar kuru *SatCen* direktors esot netieši noraidījis viņas lūgumu sniegt palīdzību saistībā ar iespējamu psiholoģisku vardarbību.

24. Ar 2013. gada 4. oktobra vēstuli *SatCen* direktors noraidīja atbildētājas 2013. gada 28. augustā iesniegto administratīvo sūdzību.

25. 2013. gada 25. oktobrī *SatCen* direktors vērsās disciplinārlietu kolēģijā ar ziņojumu, ko viņš nosūtīja arī atbildētājai saskaņā ar *SatCen* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 10. pantu.

26. 2013. gada 1. novembrī atbildētāja nosūtīja vēstuli disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētājam, lūdzot piešķirt viņai vismaz 45 dienu termiņu savas aizstāvības sagatavošanai. Viņa lūdza arī izsniegt visu administratīvās izmeklēšanas laikā izmantoto dokumentu kopijas, administratīvajā izmeklēšanā uzaicināt uz noklausīšanos disciplinārlietu komisijā 12 darbiniekus, kas 2012. gada 14. novembrī bija parakstījuši pret viņu vērsto sūdzību, un 18 darbiniekus, kuri administratīvās izmeklēšanas laikā bija aizpildījuši aptaujas lapu ar atbilžu variantiem, un, visbeidzot, izpaust to sešu darbinieku identitāti, kas bija atteikušies aizpildīt šo aptaujas lapu.

27. Ar 2013. gada 21. novembra vēstuli *SatCen* administrācijas vadītājs liedza atbildētājai piekļuvi viņas elektroniskā pasta vēstulēm un citiem dokumentiem viņas datorā, kā arī viņas darba mobilajam tālrunim.

28. Ar 2013. gada 28. novembra vēstuli disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētājs informēja atbildētāju, ka 2014. gada 13. vai 14. janvārī disciplinārlietu kolēģijā tiks rīkota uzklauššana. Šajā pašā vēstulē viņš atbildētāju lūdza iesniegt savus rakstveida apsvērumus disciplinārlietu kolēģijai vismaz vienu nedēļu pirms uzklauššanas rīkošanas. Atbildētāja savus rakstveida apsvērumus darīja zināmus 2013. gada 21. decembrī.

29. 2013. gada 2. decembrī atbildētāja iesniedza prasību Apelācijas padomē, pirmkārt, par *SatCen* direktora 2013. gada 4. oktobra lēmumu, ar ko tika noraidīta viņas sūdzība par lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, par lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu un lēmumu par lūguma sniegt palīdzību noraidīšanu un, otrkārt, par 2013. gada 21. novembra lēmumu, kurš minēts šī sprieduma 27. punktā.

30. Ar 2013. gada 9. decembra vēstuli atbildētāja lūdza disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētāju atlikt uzklauššanu. Viņa norādīja arī 13 liecinieku vārdus, kurus viņa lūdza uzaicināt. Ar 2013. gada 16. decembra vēstuli disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētājs saglabāja uzklauššanas norises datumu, kas bija noteikts 2014. gada 13. vai 14. janvārī, un informēja atbildētāju par savu lēmumu uzklaušt divus no lieciniekiem, kuru uzklauššanu viņa bija lūgusi.

31. 2013. gada 17. decembrī atbildētāja *SatCen* direktoram nosūtīja sūdzību par disciplinārlietu kolēģijas 2013. gada 16. decembra lēmumu.

32. Pēc uzklauššanas, kas notika 2014. gada 13. janvārī, disciplinārlietu kolēģija 2014. gada 4. februārī izdeva motivētu atzinumu, saskaņā ar kuru tā, pirmkārt, vienprātīgi uzskatīja, ka atbildētāja nav izpildījusi savus profesionālos pienākumus, un, otrkārt, ieteica, ka viņa būtu jāpazemina amatā vismaz par divām pakāpēm, lai viņa vairs neieņemtu amatu, kas ir saistīts ar vadītājas pienākumu pildīšanu.

33. Pēc atbildētājas uzklauššanas 2014. gada 25. februārī *SatCen* direktors 2014. gada 28. februārī viņu atstādināja no amata disciplināru iemeslu dēļ (turpmāk tekstā – “lēmums par atstādināšanu no amata”), lēmumam stājoties spēkā pēc mēneša no minētā datuma, norādot turpmāk uzskaitītos apstākļus:

“Ņemot vērā Jūsu pienākumu neizpildes smagumu, kā tas izriet no direktora ziņojuma disciplinārlietu kolēģijai, kuru apstiprina disciplinārlietu kolēģijas motivēts atzinums, neiespējamību Jūs pārcelt tāda līmeņa amatā ar atbilstošu atbildību, kāds ir piedāvāts disciplinārlietu kolēģijas atzinumā, un Jūsu atteikšanos atzīt, ka Jūsu rīcība ir bijusi neatbilstoša, es saskaņā ar [*SatCen* Civildienesta noteikumu] IX pielikuma 7. pantu nolemju Jums noteikt šādu sodu:

– atstādināšana no amata, kas izraisa Jūsu līguma ar ES *SatCen* izbeigšanu.

[Jūsu] līgums saskaņā ar [*SatCen* Civildienesta noteikumu] 7. panta 3. punkta a) apakšpunkta vii) punktu tiks izbeigts pēc viena mēneša, skaitot no šī lēmuma paziņošanas.”

34. Par lēmumu par atstādināšanu no amata atbildētāja 2014. gada 17. aprīlī iesniedza administratīvu sūdzību, ko *SatCen* direktors ar 2014. gada 4. jūnija lēmumu noraidīja. 2014. gada 12. jūnijā atbildētāja lēmumu par atstādināšanu no amata apstrīdēja Apelācijas padomē.

35. Ar 2015. gada 26. janvāra lēmumu (turpmāk tekstā – “Apelācijas padomes lēmums”), kas atbildētājai tika paziņots 2015. gada 23. martā, Apelācijas padome noraidīja atbildētājas prasījumus atcelt lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu un lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku. Turklāt, noraidījusi visus pamatus, ko atbildētāja bija izvirzījusi pret lēmumu par atstādināšanu no amata, Apelācijas padome atcēla minēto lēmumu tikai attiecībā uz to, ka tā spēkā stāšanās datums bija noteikts 2014. gada 31. martā, nevis 2014. gada 4. aprīlī.

III. Pārsūdzētais spriedums un tiesvedība Tiesā

36. Atbildētāja 2015. gada 28. maijā Vispārējā tiesā cēla prasību, kas sastāv no prasības atcelt spriedumu un prasības par zaudējumu atlīdzību. Atbilstoši LESD 263. pantam atbildētāja lūdza: i) atcelt lēmumu uzsākt disciplinārlietu, lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, lēmumu par atstādināšanu no amata, lēmumu, ar kuru *SatCen* direktors netieši noraidīja viņas lūgumu sniegt palīdzību saistībā ar iespējamu psiholoģisku vardarbību, un Apelācijas padomes lēmumu (turpmāk tekstā kopā saukti “apstrīdētie lēmumi”); ii) ciktāl tas nepieciešams, atcelt *SatCen* direktora 2013. gada 4. oktobra lēmumu, ar kuru noraidīta viņas sūdzība par lēmumu, ar ko noraidīts viņas lūgums sniegt palīdzību, lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu un lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, kā arī *SatCen* direktora 2014. gada 4. jūnija lēmumu, ar kuru ir noraidīta viņas sūdzība par lēmumu par atstādināšanu no amata. Atbilstoši LESD 268. pantam atbildētāja lūdza atlīdzināt zaudējumus, kas viņai, iespējams, nodarīti. Viņa arī pieprasīja, lai *SatCen* tiktu piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un procentus.

37. Pirmām kārtām pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa atzina, ka tās kompetencē ir izlemt strīdu. Šī kompetence attiecīgi saistībā ar apstrīdēto lēmumu tiesiskuma pārbaudi izriet no LESD 263. panta un saistībā ar prasījumiem Savienības ārpuslīgumiskās atbildības jomā – no LESD 268. panta, kas aplūkots kopā ar LESD 340. panta otro daļu, ņemot vērā LES 19. panta 1. punktu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu⁷. Pēc tam Vispārējā tiesa noraidīja *SatCen* iebildes par nepieņemamību, pamatojoties uz līgumiska rakstura darba attiecībām starp atbildētāju un *SatCen*⁸. Pēc tam Vispārējā tiesa pieņēma *SatCen* iebildumus par nepieņemamību attiecībā uz prasību atcelt lēmumu par lūguma sniegt palīdzību noraidīšanu (jo atbildētāja nebija ievērojusi iepriekšējo administratīvo procedūru) un lēmumu uzsākt disciplinārlietu (kas bija tikai sagatavojošs tiesību akts)⁹. Visbeidzot – Vispārējā tiesa atzina, ka argumenti, kas attiecas uz disciplinārlietu kolēģijā notikušās procedūras prettiesiskumu, ir pieņemami¹⁰.

38. Attiecībā uz domstarpību būtību pirmām kārtām Vispārējā tiesa apmierināja iebildi par prettiesiskumu, ko atbildētāja bija iesniegusi attiecībā uz *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktu, paziņojot, ka šis noteikums nav piemērojams šajā lietā. Pamatojoties uz to, Vispārējā tiesa nolēma, ka “Apelācijas padomes lēmumam, kas ir pieņemts, pamatojoties uz pilnvarām, kuras tai piešķirtas šajā tiesību normā, nav juridiskā pamata un līdz ar to tas ir jāatceļ, nepastāvot vajadzībai lemt par citiem pamatiem, ko prasītāja ir izvirzījusi pret Apelācijas padomes lēmumu”¹¹. Pēc tam Vispārējā tiesa atcēla lēmumu par atstādināšanu no amata¹² un lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku¹³, jo tā konstatēja, ka *SatCen*, veicot administratīvo izmeklēšanu attiecībā uz atbildētāju, i) ir pārkāpis pienākumu izmeklēšanu veikt rūpīgi un objektīvi un ii) ir pārkāptas atbildētājas tiesības tikt uzklautai un tiesības piekļūt lietas materiāliem.

39. Pēc tam Vispārējā tiesa pievērsās atbildētājas iesniegtajiem kompensācijas prasījumiem. Pirmkārt, Vispārējā tiesa paziņoja, ka tā nevar piešķirt kompensāciju par materiālo kaitējumu, ko, iespējams, cietusi atbildētāja, jo būtu pārāgri to darīt, “nezinot *SatCen* veiktos pasākumus, lai izpildītu [Vispārējās tiesas] spriedumu”. Otrkārt, Vispārējā tiesa piesprieda *ex aequo et bono* atlīdzināt 10 000 EUR par morālo kaitējumu, kas atbildētājam nodarīts, ņemot vērā neskaidrību par faktiem, kuri pret viņu tiek izvirzīti, un par kaitējumu, kas nodarīts viņas labajai reputācijai un viņas profesionālajai reputācijai¹⁴.

7 Pārsūdzētais spriedums, 80.–114. punkts.

8 Pārsūdzētais spriedums, 118.–132. punkts.

9 Pārsūdzētais spriedums, attiecīgi 133.–138. punkts un 139.–143. punkts.

10 Pārsūdzētais spriedums, 144.–150. punkts.

11 Pārsūdzētais spriedums, it īpaši 160. un 161. punkts.

12 Pārsūdzētais spriedums, 168.–231. punkts.

13 Pārsūdzētais spriedums, it īpaši 232.–241. punkts.

14 Pārsūdzētais spriedums, 242.–261. punkts.

40. Pamatojoties uz to, ar pārsūdzēto spriedumu: i) tika atcelts Apelācijas padomes lēmums; ii) tika atcelts lēmums par atcelšanu no amata uz laiku; iii) tika atcelts lēmums par atstādināšanu no amata; iv) tika piespriests *SatCen* samaksāt atbildētājam 10 000 EUR kā kompensāciju par viņai nodarīto morālo kaitējumu; v) pārējā daļā prasība tika noraidīta; vi) tika noteikts, ka *SatCen* sedz savus, kā arī atlīdzina atbildētājas tiesāšanās izdevumus; un vii) tika piespriests Padomei pašai segt savus tiesāšanās izdevumus.

41. Savā apelācijas sūdzībā Tiesā, kas iesniegta 2019. gada 10. janvārī, *SatCen* lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu, noraidīt atbildētājas celtās prasības un piespriest atbildētājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Padome ir iestājusies lietā *SatCen* prasījumu atbalstam.

42. Savukārt atbildētāja lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest *SatCen* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

43. Lietas dalībnieki sniedza savus apsvērumus tiesas sēdē Tiesā, kas notika 2019. gada 4. decembrī.

IV. Novērtējums

44. *SatCen* izvirza četrus apelācijas pamatus. Pirmais un otrais pamats ir vērsti pret Vispārējās tiesas atzinumiem par tās kompetenci izskatīt lietu un atbildētājas prasību pieņemamību. Trešais un ceturtais pamats attiecas uz Vispārējās tiesas atzinumiem pēc būtības.

45. Es sāksu savu analīzi ar *SatCen* minēto pirmo un otro apelācijas pamatu. Manuprāt, šos pamatus vislabāk būtu izskatīt kopā, jo tie ir savstarpēji saistīti. Abi pamati, izmantojot argumentus, kuri lielā mērā pārklājas, pierāda, ka Savienības Līgumos nav pamata Vispārējās tiesas secinājumiem attiecībā uz tās kompetenci lemt par atbildētājas iesniegtajām prasībām.

A. Par pirmo un otro pamatu

1. Lietas dalībnieku argumenti

46. Pirmkārt, *SatCen* kritizē pārsūdzēto spriedumu, jo tā 80.–114. punktā ir secināts, ka Vispārējās tiesas kompetencē ir lemt par visiem atbildētājas izvirzītajiem prasījumiem. No vienas puses, *SatCen* apgalvo, ka, ņemot vērā kompetences piešķiršanas principu, lai Eiropas Savienības Tiesai būtu kompetence, šajā ziņā ir jābūt skaidram noteikumam. Tomēr šajā lietā šāda noteikuma nav. No otras puses, kā Tiesa nosprieda spriedumā lietā *Elitaliana*¹⁵, Eiropas Savienības Tiesai ir kompetence gadījumos, kad apstrīdētais lēmums ietekmē Savienības budžetu. *SatCen* budžetu tomēr veido tikai dalībvalstu iemaksas. Pēc *SatCen* domām, Vispārējā tiesa nevar arī pieņemt, ka tai ir kompetence, pamatojoties tikai uz vienlīdzīgas attieksmes principu, pielīdzinot personāla locekļus citām darbinieku kategorijām.

47. Otrkārt, *SatCen* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 118.–123. punktā secinot, ka atbildētājas prasība atcelt spriedumu ietilpst LESD 263. panta piemērošanas jomā un ka viņas prasība par ārpuslīgumisko atbildību ietilpst LESD 268. panta piemērošanas jomā. It īpaši *SatCen* apgalvo, ka atbildētāju kā *SatCen* personāla locekli nevar uzskatīt par “trešo personu” LESD 263. panta pirmās daļas izpratnē. Turklāt spriedumu lietā H/Padome u.c.¹⁶, pēc *SatCen* domām, nevar piemērot pēc analogijas, jo konkrētā lieta attiecas uz līgumdarbinieku, nevis uz pārstāvi, kuru norīkojusi kāda dalībvalsts vai Savienības iestāde.

15 Spriedums, 2015. gada 12. novembris, *Elitaliana/Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) (turpmāk tekstā – “*Elitaliana*”).

16 Spriedums, 2016. gada 19. jūlijs (C-455/14 P, EU:C:2016:569) (turpmāk tekstā – “H/Padome u.c.”).

48. Treškārt, *SatCen* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu pārsūdzētā sprieduma 124.–132. punktā, noraidot tā iebildi par nepieņemamību, pamatojoties uz domstarpību līgumisko raksturu. Atbildētājas un *SatCen* attiecību līgumiskā rakstura dēļ un tiktāl, ciktāl LESD 270. pants šajā lietā nav piemērojams, Eiropas Savienības Tiesas kompetence, pēc *SatCen* domām, varēja izrietēt tikai no šķirējtiesas klauzulas, kas ietverta līgumā saskaņā ar LESD 272. pantu. Tomēr šāda šķirējtiesas klauzula netika iekļauta atbildētājas līgumā ar *SatCen*.

49. Padome atbalsta *SatCen* argumentus.

50. Turpretim atbildētāja šos argumentus uzskata par nepamatotiem. Pēc viņas domām, Vispārējā tiesa ir pareizi atzinusi savu kompetenci lemt par visām viņas iesniegtajām prasībām un šo prasību pieņemamību.

2. Kompetence (Nr. 1): KĀDP atkāpes piemērošanas joma

51. Lai pārbaudītu *SatCen* izvirzītos argumentus, ir vērts sākt ar dažām vispārīgām piezīmēm par Eiropas Savienības Tiesas kompetenci KĀDP jomā, ņemot vērā LES 24. panta 1. punktu un LESD 275. pantu.

a) Šābrīža situācija

52. LES 24. panta 1. punktā un LESD 275. pantā ir izslēgta Eiropas Savienības Tiesas kompetence attiecībā uz noteikumiem, kas attiecas uz KĀDP, un attiecībā uz tiesību aktiem, kas pieņemti, pamatojoties uz šiem noteikumiem, ar diviem izņēmumiem. Abas normas ir bijušas vairāku Tiesas spriedumu priekšmets. Šīs tiesvedības kontekstā īpaši svarīgi ir turpmāk aprakstītie spriedumi.

53. Lietās *Mauritius*¹⁷ un *Tanzania*¹⁸ Tiesa *inter alia* nolēma, ka tā var pārbaudīt, vai starptautiska nolīguma, kas attiecas uz KĀDP, apspriešana un noslēgšana ir notikusi saskaņā ar LESD 218. pantā noteikto procedūru. Tiktāl, ciktāl šī procedūra ir paredzēta noteikumā, kas nav KĀDP noteikums, Tiesai ir tiesības lemt par iespējamām procesuālām kļūdām, kas izraisa tā pārkāpumu.

54. Lietā *Elitaliana* Tiesa apstiprināja savu kompetenci attiecībā uz prasību atcelt tiesību aktu, kas celta par KĀDP civilās misijas lēmumu par publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, kura dēļ, pamatojoties uz iespējamu Savienības publiskā iepirkuma likuma noteikumu pārkāpumu, izdevumi bija jāsedz no Savienības budžeta. Līgumu reglamentēja Finanšu regula¹⁹ – juridisks instruments, kas nav ietverts KĀDP.

55. Lietā *Rosneft*²⁰ Tiesa lēma, ka LES 19., 24. un 40. pants, LESD 275. pants, kā arī Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam par tāda tiesību akta spēkā esamību, kas ir pieņemts, pamatojoties uz normām, kuras saistītas ar KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, ja lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas vai nu uz pārbaudi par to, vai ar šo lēmumu ir ievērots LES 40. pants, vai arī uz ierobežojošo pasākumu attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām tiesiskuma pārbaudi.

17 Spriedums, 2014. gada 24. jūnijs, Parlaments/Padome (C-658/11, EU:C:2014:2025).

18 Spriedums, 2016. gada 14. jūnijs, Parlaments/Padome (C-263/14, EU:C:2016:435).

19 Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 (2002. gada 25. jūnijs) par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV 2002, L 248, 1. lpp.).

20 Spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft* (C-72/15, EU:C:2017:236) (turpmāk tekstā – “*Rosneft*”).

56. Visbeidzot, spriedumā lietā H/Padome u.c. Tiesa lēma, ka Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir izskatīt prasību atcelt tiesību aktu, kas vērstas pret KĀDP misijas vadītāja pieņemtajiem lēmumiem par personāla locekļa pārcelšanu, norikojumu no dalībvalsts, no viena pārstāvniecības biroja uz otru. Svarīgi ir tas, ka Tiesa paskaidroja – kompetence pastāv arī attiecībā uz tiesību aktiem, kuriem ir gan ar KĀDP saistīts, gan ar KĀDP nesaistīts saturs (turpmāk tekstā – “divējāda satura lēmumi”)²¹.

57. Turpmāk ir uzskaitīti galvenie principi, kas izriet no šīm lietām.

58. Pirmkārt, ciktāl ar LES 24. panta 1. punktu un LESD 275. pantu tiek ieviesta atkāpe (turpmāk tekstā – “KĀDP atkāpe”) no noteikuma par vispārējo kompetenci, kas LES 19. pantā ir piešķirta Eiropas Savienības Tiesai, lai nodrošinātu, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā, šie noteikumi ir jāinterpretē šauri.

59. Otrkārt, kaut arī Savienības tiesību akts var attiekties uz KĀDP vai pat tikt pieņemts “KĀDP kontekstā”, ja vien tiesību akts balstās uz (materiālo vai procesuālo) juridisko pamatu, kas neietilpst KĀDP, Savienības tiesu kompetencē ir pārbaudīt atbilstību attiecīgajiem noteikumiem, kas nav KĀDP noteikumi.

60. Treškārt, akti, ko pieņēmušas Savienības iestādes vai struktūras, piemēram, personāla vadības akti, nav izslēgti no Eiropas Savienības Tiesas kompetences tikai tāpēc, ka tie ir pieņemti, pamatojoties uz KĀDP noteikumiem.

61. Tādējādi, interpretējot tos kopā, šie principi norāda, ka, lai uz Savienības aktu attiektos KĀDP atkāpe, tam ir jāatbilst divām prasībām. Pirmkārt, tam *oficiāli* jābalstās uz KĀDP noteikumiem. Otrkārt, tiesību aktam *pēc satura* vai *būtības* ir jāatbilst arī KĀDP pasākumam.

62. Pirmā no šīm prasībām izriet no LES 24. panta 1. punkta un LESD 275. panta formulējuma. Jāatzīst, ka šajos noteikumos otra prasība nav tieši minēta. Tāpat ir taisnība, ka pakāpeniska šādas papildu prasības ieviešana tiesu iestādēs ir nozīmējusi, ka KĀDP atkāpes piemērošanas joma ir sašaurināta, un tiesību akti, uz kuriem, šķiet, attiecas atkāpe, vismaz formālākā Līgumu interpretācijā, tiek pakļauti pārbaudei.

63. Tomēr es uzskatu, ka evolūcija ir pilnīgi pareiza. Pirms aprakstīt šīs otrās prasības interpretācijas kritērijus, es izskaidrošu, kāpēc LES 24. panta 1. punkta un LESD 275. panta sistēmiskā, vēsturiskā un teleoloģiskā interpretācija atbalsta Tiesas izraudzīto virzienu.

b) Elementi, kas nepieciešami LES 24. panta 1. punkta un LESD 275. panta pareizai interpretācijai

64. Pārbaudot apstākļus, ņemot vērā Eiropas Savienības konstitucionālo situāciju, LES 24. panta 1. punkta un LESD 275. panta šaura interpretācija nekādā ziņā nav nepamatota.

65. Pirmkārt, nedrīkst aizmirst, ka, lai gan KĀDP ir joma, uz kuru attiecas “īpaši noteikumi un procedūras”²², tā ir arī Savienības tiesību aktu neatņemama sastāvdaļa. Kompetences neesamība KĀDP jomā nenozīmē būtisku kritēriju neesamību. Sākumā ir jāmin, ka Savienības ārējā darbība gan KĀDP, gan citas politikas kontekstā ir balstīta uz vieniem un tiem pašiem principiem un mērķiem²³. Savienība tiecas “nodrošināt konsekvenci savās ārējās darbībās dažādās jomās, kā arī šo jomu un pārējās politikas savstarpēju konsekvenci”²⁴.

21 Skat. spriedumu H/Padome u.c., 54. un 55. punkts.

22 LES 24. panta 1. punkts.

23 Skat. LES 21. panta 1. un 2. punktu. Skat. vispārīgāk LESD 7. pantu.

24 LES 21. panta 3. punkts (mans izcēlums).

66. Vēl svarīgāk ir tas, ka KĀDP jomā pieņemtajiem tiesību aktiem, bez šaubām, ir jāatbilst Savienības tiesību vispārējiem principiem, ieskaitot Hartā nostiprinātās pamattiesības. Hartas 51. panta 1. punktā ir pieņemta šī instrumenta darbības jomas *institucionālā definīcija* attiecībā uz Savienības rīcību – Hartu jebkurā brīdī piemēro Savienības iestādei vai struktūrai. LES 24. panta 1. punkts un LESD 275. pants neliek apšaubīt šo apgalvojumu – ar tiem tiek izslēgta pārbaude Eiropas Savienības Tiesā, bet tie neizslēdz Hartas vai citu primāro tiesību normu piemērojamību attiecībā uz šo jautājumu. Tādējādi, neraugoties uz būtiskajiem ierobežojumiem attiecībā uz KĀDP pasākumu tiesiskumu – kā dēļ ģenerālvokāts N. Vāls [*N. Wahl*] atsauca uz KĀDP kā *lex imperfecta*²⁵ –, joprojām paliek spēkā fakts, ka pat uz šādiem aktiem attiecas noteikumi. *Lex imperfecta* nenozīmē *absentia legis*.

67. Otrkārt, sākot ar sākotnējo spriedumu lietā *Les Verts I*²⁶, Tiesa ir konsekventi apgalvojusi, ka (tagad) Eiropas Savienība ir kopiena, kuras pamatā ir tiesiskums, un ka ar Līgumiem ir izveidota pilnīga tiesiskās aizsardzības līdzekļu un procedūru sistēma, kas ļauj Eiropas Savienības Tiesai pārbaudīt iestāžu pieņemto pasākumu likumību. Mūsdienās tiesiskums ir ne tikai iekļauts LES 2. pantā minētajās Savienības pamatvērtībās, bet saskaņā ar LES 21. un 23. pantu to sauc arī par vienu no Savienības ārējās darbības pamatprincipiem, tostarp KĀDP īpašajā jomā.

68. Kā Tiesa regulāri uzsver, efektīvas pārbaudes tiesā esamība, kas paredzēta, lai nodrošinātu atbilstību Savienības tiesību aktu noteikumiem, ir pati tiesiskuma būtība²⁷. It īpaši vispārējai Līgumu sistēmai ir jāļauj celt tiešu prasību pret *visiem* iestāžu tiesību *pasākumiem*, kas rada tiesiskas sekas²⁸.

69. Ievērojot iepriekš teikto, protams, ir taisnība, kā to norāda *SatCen*, ka, ņemot vērā LES 13. panta 2. punktu un Hartas 51. panta 2. punktu, ar Hartas 47. pantu nevar Eiropas Savienības Tiesai piešķirt kompetenci, ja Līgumos tā ir izslēgta²⁹. Tomēr, kā Vispārējā tiesa pareizi uzsvēra pārsūdzētā sprieduma 85. punktā, efektīvas tiesiskās aizsardzības princips nozīmē, ka Tiesas kompetences izslēgšana attiecībā uz tiesību aktiem, kas var ietekmēt individuus, ir jāinterpretē šauri³⁰. Vienkārši sakot, Hartas 47. pants neļauj Tiesai pārrakstīt Līgumus, bet tas tomēr prasa Tiesai interpretēt spēkā esošos noteikumus, lai tos varētu pilnībā izmantot, lai nodrošinātu tiesisko aizsardzību ikvienam, kuru skar Savienības iestāžu vai struktūru akti.

70. Treškārt, nesenā Tiesas judikatūra ļoti skaidri apstiprina, ka neatkarīgi no tiesiskā regulējuma, kurā Savienības iestādes darbojas, tās principā ir pakļautas pārbaudei tiesā. Saskaņā ar LES 19. pantu Eiropas Savienības Tiesai parasti ir jāveic šis uzdevums, lai nodrošinātu, ka, interpretējot un piemērojot Līgumus, tiek ievēroti likumi.

71. Piemēram, spriedumā *Florescu*³¹ Tiesa konstatēja, ka saprašanās memorands, ko 2009. gadā noslēdza Eiropas Komisija (toreizējās Eiropas Kopienas vārdā) un Rumānija, bija jāuzskata par iestāžu aktu LESD 267. panta izpratnē, neraugoties uz tā *sui generis* raksturu. Lietā *James Elliot Construction*³² Tiesa secināja, ka tās kompetencē ir sniegt prejudiciālu nolēmumu par saskaņoto tehnisko standartu (turpmāk tekstā – “STS”) interpretāciju, neraugoties uz to, ka STS nav saistoši akti, bet gan dokumenti brīvprātīgai lietošanai un ka tos oficiāli pieņem privātas struktūras. Tiesa konstatēja, ka

25 Skat. secinājumus lietā H/Padome u.c. (C-455/14 P, EU:C:2016:212, 45. punkts).

26 Spriedums, 1986. gada 23. aprīlis, *Les Verts/Parlaments* (294/83, EU:C:1986:166, 23. punkts) (turpmāk tekstā – “*Les Verts I*”). Nesēnākam informācijai skat. spriedumu, 2019. gada 5. novembris, ECB u.c./Trasta Komerbanka u.c. (C-663/17 P, C-665/17 P un C-669/17 P, EU:C:2019:923, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 95. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Skat., *inter alia*, spriedumu *Les Verts I*, 24. punkts, un spriedumu *Elitaliana*, 67. punkts.

29 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2002. gada 25. jūlijs, *Unión de Pequeños Agricultores/Padome* (C-50/00 P, EU:C:2002:462, 44. punkts). Nesēnākam informācijai skat. spriedumu *Rosneft*, 74. punkts.

30 Šajā ziņā skat. arī spriedumu *Rosneft*, 74. punkts.

31 Spriedums, 2017. gada 13. jūnijs, *Florescu* u.c. (C-258/14, EU:C:2017:448).

32 Spriedums, 2016. gada 27. oktobris, *James Elliott Construction* (C-613/14, EU:C:2016:821).

STS rada juridiskās sekas, un Komisija bija iesaistīta to pieņemšanas un ieviešanas procesā. Turklāt lietā *Ledra*³³ Tiesa konstatēja, ka Savienības iestāžu prettiesiska rīcība, kas notiek ārpus Savienības regulējuma, var izraisīt prasību par zaudējumu atlīdzību ārpuslīgumiskās atbildības ietvaros saskaņā ar LESD 268. un 340. pantu.

72. Ceturtkārt, ar LES 24. panta 1. punkta un LESD 275. panta vēsturisko pārbaudi netiek atbalstīta tāda šo noteikumu interpretācija, kas pārsniegtu tikai absolūti nepieciešamo KĀDP specifisko īpašību saglabāšanai. KĀDP atkāpe galvenokārt ir paredzēta, lai saglabātu atšķirīgo “*institucionālo līdzsvaru*”, ko attiecībā uz šo politiku cenšas panākt Līgumu izstrādātāji³⁴. Tā kā tai ir izteikti politisks raksturs, tika nolemts, ka KĀDP definēšana un īstenošana būs galvenokārt Eiropadomes un Padomes kompetencē, bet Augstā pārstāvja un dalībvalstu uzdevums būs to īstenot³⁵. Turklāt tika arī uzskatīts, ka jaunie KĀDP noteikumi, kaut arī tie ir oficiāli integrēti LES līgumos, neskar “dalībvalstu pašreizējo atbildību par to ārpolitikas izstrādi un īstenošanu”³⁶.

73. Ņemot vērā šos apsvērumus, KĀDP atkāpes šaurā piemērošanas joma atbilst vairākiem galvenajiem Eiropas Savienības konstitucionālajiem principiem. Tagad es pievērsīšos jautājumam, ko šie principi varētu nozīmēt praktiski.

c) *Patiesais KĀDP saturs?*

74. LES 24. panta 1. punkts un LESD 275. pants ir “uz saturu balstīta izņēmuma” piemērs – Līgumu izstrādātāji uzskatīja, ka KĀDP jautājumi pēc būtības ir politiski un līdz ar to nav pakļauti pārbaudei tiesā. Šajā kontekstā nevajadzētu aizmirst, ka KĀDP pēc būtības ir operatīva politika – tāda, ar kuru Savienība sasniedz savus (plaši definētos) mērķus, izmantojot virkni (plaši definētu) darbību, galvenokārt ar izpildvaras un politisko raksturu³⁷.

75. Kā tas diezgan skaidri izriet no Līguma par Eiropas Savienību V sadaļas 2. nodaļas noteikumiem (un it īpaši no LES 25. panta), KĀDP noteikumi un tiesību akti galvenokārt ir paredzēti, lai, no vienas puses, reglamentētu Savienības iestādes un struktūras, bet, no otras puses, – dalībvalstis. “Tipiskais” KĀDP pasākums nav paredzēts indivīdu tiesību un pienākumu radīšanai³⁸.

76. Pamatojoties uz to, Līgumu izstrādātāji nolēma, ka visas domstarpības par šo noteikumu piemērošanu jārisina politiskā līmenī, neiesaistot tiesas. Raugoties no šī viedokļa, faktam, ka indivīdi nevar apstrīdēt KĀDP pasākumu likumību Eiropas Savienības Tiesā, nevajadzētu radīt ievērojamu plaisu Savienības tiesību sistēmā.

77. Tāpēc, nosakot, vai Tiesa ir “iesaistīta vai nav iesaistīta” konkrētajā jautājumā, būtu stingri jāievēro loģika, kas ir pamatā tikko izklāstītajiem lēmumiem, kurus pieņēmuši Līgumu izstrādātāji. Saskaņā ar šo pieeju KĀDP atkāpi nevar saprast kā tādu, kas attiecas uz tiesību aktiem, kuri, kaut arī ir saistīti ar KĀDP vai pat oficiāli tiek pieņemti KĀDP ietvaros, nav nepastarpināti vai tieši saistīti ar šīs politikas noteikšanu, īstenošanu vai izpildi. Citiem vārdiem sakot, ja saikne starp Savienības tiesību aktu un

33 Spriedums, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising* u.c./Komisija un ECB (no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701).

34 Skat., piemēram, Eiropas Konventa, Diskusija par Tiesu, “Papildu ziņojums par kopējās ārpolitikas un drošības politikas kontroli tiesā” (CONV689/1/03REV1), 5. punkts. Vispārīgāk par šo noteikumu ģenēzi ar atsaucēm uz attiecīgajiem sagatavošanās aktiem skat. Denza, E., *The Intergovernmental Pillars of the European Union*, Oxford University Press, Oksforda, 2002, 311.–322. lpp.; vai Heliskoski, J., “Made in Luxembourg: The fabrication of the law on jurisdiction of the court of justice of the European Union in the field of the Common Foreign and Security Policy”, *Europe and the World: A law review*, 2(1):3. sēj., UCL Press, 2018, 2.–5. lpp.

35 LES 24. panta 1. punkts un 26. pants.

36 Skat. deklarāciju Nr. 13 (“Deklarācija par kopējo ārpolitiku un drošības politiku”), kas pievienota Lisabonas līgumam.

37 Par šo izteicienu skat. ģenerāladvokāta Vāla secinājumus lietā H/Padome u.c. (C-455/14 P, EU:C:2016:212, 59. punkts).

38 Skat., piemēram, LESD 24. panta 1. punktu: “Leģislatīvu aktu pieņemšana nav paredzēta.”

darbību vai operāciju, kas saistīta ar Savienības ārpolitiku vai Savienības drošību, ir pilnībā netieša, būtu grūti attaisnot Eiropas Savienības Tiesas kompetences izslēgšanu. Nekāda Savienības tiesu iejaukšanās tajos gadījumos nevarētu ierobežot (vai vismaz ir ļoti maz ticams, ka tā ierobežos) rīcības brīvību, kas ir paredzēta Savienības institūcijām un dalībvalstīm, rīkojoties KĀDP jomā.

78. Turklāt jāpiebilst, ka Eiropas Savienības Tiesas (ierobežotās) pilnvaras pārbaudīt noteiktu KĀDP ietvaros oficiāli pieņemtu tiesību aktu likumību nekādā gadījumā nenozīmē, ka Savienības tiesu iestādes ir spējīgas pārbaudīt (vai šajā gadījumā vēlas pārbaudīt) izteikti politiskus ārpolitikas vai drošības lēmumus. Neatkarīgi no tā, vai LES 24. panta 1. punktā un LESD 275. pantā ir kodificēta “politisko jautājumu doktrīnas” forma, Tiesa ir pierādījusi, ka tā rūpīgi ņem vērā ierobežojumus, kas tās konstitucionālajai lomai noteikti ar Līgumiem³⁹, it īpaši – piemērojot varas dalīšanas principu⁴⁰. Tiesa ir arī vairākkārt norādījusi, ka gadījumos, kad Savienības institūcijām ir plaša rīcības brīvība, un it īpaši gadījumos, kad tām tiek prasīts izdarīt izvēli, kas it īpaši ir politiska rakstura, un veikt sarežģītus novērtējumus, – novērtējumi, kas ir šīs izvēles pamatā, tiek pakļauti ierobežotai pārbaudei tiesā⁴¹.

79. Šo iemeslu dēļ ir diezgan skaidrs – ar faktu, ka tiesību akts *formāli* balstās uz KĀDP noteikumiem vai tiek pieņemts šajā kontekstā, nepietiek, lai pieļautu KĀDP atkāpi. Tiesību aktam ir jāietver paties KĀDP saturs.

80. Tas, protams, rada jautājumu: kas ir paties KĀDP saturs? Es atzīstu, ka nav iespējams noteikt vienu akmeni cirstu pārbaudi, kas ļautu novilkt skaidru robežu starp KĀDP saturu un saturu, kurš nav uzskatāms par tādu, kas attiektos uz KĀDP. Šajā nošķīrumā noteikti jāietver katra gadījuma novērtējums, kas lielā mērā būs atkarīgs no konteksta.

81. Tomēr no pastāvīgās judikatūras⁴² var šķist, ka *parastajiem administratīvajiem aktiem*, proti, Savienības pārvaldes aktiem, kas nav nesaraujami saistīti ar KĀDP, nav (pietiekama) KĀDP satura, lai tos varētu izslēgt no pārbaudes tiesā. Šajos aktos parasti ietilpst, piemēram (un it īpaši), lēmumi par personāla vadību; lēmumi, kas saistīti ar budžetu un izdevumiem; vai lēmumi normālās un parastās iepirkuma procedūrās.

82. Es uzsveru kvalificējošos terminus “tipiski” un “normāli” vai “parasti” – kritērijs ir tāds, ka lēmuma saturs ir vispārīgs, nevis specifisks KĀDP saturs. Abstrakti šo ideju varbūt vislabāk atspoguļo domu eksperiments par satura paralēlismu – vai apstrīdēto tiesību aktu, kas oficiāli balstās uz KĀDP noteikumu, varētu pieņemt citā, ar KĀDP nesaistītā kontekstā? Ja tā, vai tā saturs un apsvērumi, kas ved uz tā pieņemšanu, būtu līdzīgi vai pat vienādi, ja tos pieņemtu ārpus KĀDP konteksta? Ja atbilde uz abiem šiem jautājumiem ir apstiprinoša, iespējams, ka aktam nav patiesa KĀDP satura.

83. Tas ir tiesa, ka parastajiem administratīvajiem aktiem normāli nav nekādas politiskas vai stratēģiskas nozīmes. Neraugoties uz pieņemšanu KĀDP kontekstā, tie attiecas uz parastu Savienības administrācijas darbību. Turklāt tie var spēcīgi ietekmēt noteiktu personu vai uzņēmumu situāciju. Šajos apstākļos tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas nostiprinātas Hartas 47. pantā, ir jāpiemēro pilnā apmērā. Šiem aktiem jābūt pārsūdzamiem tiesā neatkarīgi no to oficiālā apzīmējuma.

39 Skat., piemēram, spriedumu, 2016. gada 1. marts, *National Iranian Oil Company/Padome* (C-440/14 P, EU:C:2016:128, 77. punkts un tajā minētā judikatūra). Attiecībā uz Tiesas pašas ierobežojumiem tiesību zinātnieku skatījumā ar papildu atsaucēm skat. Koutrakos, P., “Judicial Review in the EU’s Common Foreign and Security Policy”, *International and Comparative Law Quarterly*, 67. sēj., Cambridge University Press, 2017, 13. lpp.

40 Kā paziņoja Amerikas Savienoto Valstu Augstākā tiesa, “politiska jautājuma netaisnīgums galvenokārt ir jārisina ar varas dalīšanas funkciju” (skat. *Baker pret Carr*, 369 U.S. 186 (1962)). Skat. arī ģenerālvokāta M. Vatelē [*M. Wathelet*] secinājumus lietā *Rosneft* (C-72/15, EU:C:2016:381, 52. punkts).

41 Jaunākajai informācijai skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Puppinck u.c./Komisija* (C-418/18 P, EU:C:2019:1113, 95. un 96. punkts un tajos minētā judikatūra).

42 Skat. iepriekš minēto judikatūru šo secinājumu 54. un 56. punktā.

84. Visbeidzot, kā minēts iepriekš⁴³, Tiesa nesen paziņoja, ka iepriekš minētie apsvērumi attiecas arī uz divējāda satura lēmumiem. Es tomēr neuzskatu, ka šis paziņojums nozīmē, ka Savienības tiesai ir jāpārbauda visi iespējamie pārkāpumi vai kļūdas saistībā ar šādiem lēmumiem. Šādu tiesību aktu divējādo saturu noteikti var būt grūti atdalīt. Tiklīdz divējāda satura lēmumu var pārbaudīt, pamatojoties uz tā saturu, kas nav KĀDP saturs, iespējams, ka arī attiecībā uz KĀDP saturu pastāv kādi papildu pārkāpumi.

85. Tieši šo iemeslu dēļ es ierosinātu uztvert Eiropas Savienības Tiesas kompetenci šajās lietās kā skalu vai pakāpenisku nepārtrauktību, nevis kā “visu vai neko” galējību, kur divējāda satura esamība pati par sevi automātiski padara visu atvērtu pārbaudei. Vienā spektra galā ir lēmumi, kuriem, kaut gan oficiāli pamatā ir KĀDP noteikums, pēc satura ir ļoti maz sakara ar KĀDP. Savukārt otrā spektra galā ir lēmumi, uz kuriem pilnīgi noteikti attiecas KĀDP atkāpe. Pelēkajā zonā pa vidu ir lēmumi, kuru saturs ir divējāds vai vēl daudzveidīgāks un attiecībā uz kuriem ieteicams ievērot piesardzību un ierobežot sevi⁴⁴. Ja tiesību akta saturs, kas nav KĀDP saturs, ir tikai papildinājums tā KĀDP saturam, KĀDP saturam var būt noteicošā loma, un tādējādi tas var ierobežot vai pat izslēgt pārbaudi tiesā.

d) Par konkrēto lietu

86. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es uzskatu, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu, apstiprinot savu kompetenci izskatīt lietu.

87. Apstrīdētie lēmumi ir parastas personāla vadības akti, kas, protams, neattiecas uz konkrētu KĀDP saturu, ciktāl tas attiecas uz šajā Tiesā iesniegto un argumentēto lietu. Apstrīdētie lēmumi faktiski nav nošķirami no lēmumiem, kurus līdzīgā situācijā varētu pieņemt attiecībā uz visiem darbiniekiem, kurus pieņem darbā Savienības struktūra vai aģentūra, kas izveidota saskaņā ar jebkuru citu Savienības politiku.

88. Turklāt pretēji *SatCen* izvirzītajiem argumentiem, manuprāt, nav nozīmes tam, ka ES noteikumi, kas, iespējams, tiek pārkāpti ar apstrīdētajiem lēmumiem, neskar ES budžetu. No Tiesas sprieduma lietā *Elitaliana* nevar secināt, ka ES akti, kas pieņemti KĀDP kontekstā, ir pārbaudāmi tikai tad, ja ar tiem tiek pārkāpti ES budžetu reglamentējošie noteikumi. Elements šajā lietā, kas ļauj šo aktu apstrīdēt ES tiesās, bija fakts, ka, lai gan to ir izdevusi struktūra, kura izveidota KĀDP ietvarā (un tādējādi, iespējams, saskaņā ar noteikumiem, kas attiecas uz KĀDP), apstrīdētais lēmums tika i) pieņemts, pamatojoties uz noteikumiem, kas nav KĀDP, un ii) prasītājs apgalvoja, ka ir pārkāpti tādi noteikumi, kas nav uzskatāmi par KĀDP noteikumiem.

89. Tādējādi budžeta elements lietā *Elitaliana*, manuprāt, bija īpašs vispārīgāka noteikuma piemērs, kuru es centos ieskicēt šo secinājumu iepriekšējā iedaļā, proti, lēmumi par publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu šajā lietā bija parasti administratīvi akti, kas nebija nedalāmi saistīti ar KĀDP īstenošanu un tādējādi izslēgti no pārbaudes tiesā.

3. Kompetence (Nr. 2): darba attiecību līgumiskā būtība un šķirējtiesas klauzulas neesamība

90. Turpmāk es paskaidrošu, kāpēc es uzskatu, ka Vispārējā tiesa arī nav pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīstot kompetenci, neraugoties uz diviem citiem elementiem, uz kuriem atsaucas *SatCen*, proti, to, ka darba attiecības bija balstītas uz līgumu starp atbildētāju un *SatCen* un ka šajā darba līgumā nebija īpašas šķirējklauzulas par labu Eiropas Savienības Tiesas kompetencei.

⁴³ Skat. šo secinājumu 56. punktu.

⁴⁴ Skat. arī iepriekš šo secinājumu 78. punktu. Pat ja šādās situācijās kompetence, iespējams, tiek negribīgi piemērota attiecībā uz dažiem lēmuma elementiem, pārbaude, visticamāk, nebūs īpaši intensīva.

a) Ievada piezīmes par personāla jautājumiem

91. Attiecības starp Eiropas Savienību un tās darbiniekiem galvenokārt reglamentē Civildienesta noteikumi un Eiropas Ekonomiskās Kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība (turpmāk tekstā – “Vispārīgie civildienesta noteikumi”)⁴⁵. Saskaņā ar LESD 270. pantu Eiropas Savienības Tiesai ir “monopols” domstarpībās starp Savienību un tās darbiniekiem, “ievērojot robežas un nosacījumus, kas paredzēti [Vispārīgajos civildienesta noteikumos]”.

92. Tomēr aģentūrām un citām Eiropas Savienības struktūrām bieži ir savi personāla noteikumi, kas var gan būt līdzīgi, gan arī atšķirties no Vispārīgajiem civildienesta noteikumiem⁴⁶. Kā minēts iepriekš 8. punktā, *SatCen* ir savi Civildienesta noteikumi. *SatCen* Civildienesta noteikumi, kas attiecas uz šo tiesvedību, tika pieņemti ar Padomes 2009. gada 14. septembra lēmumu⁴⁷.

93. Saskaņā ar *SatCen* Civildienesta noteikumu 1. panta 1. punktu tajos paredzētie noteikumi, izņemot uzskaitītos izņēmumus, attiecas uz “darbiniekiem, kurus saskaņā ar līgumu pieņem darbā [*SatCen*]”.

94. Savukārt *SatCen* Civildienesta noteikumu 1. panta 2. punktā jēdziens “darbinieks” ir definēts kā tāds, kas attiecas uz divām atšķirīgām darbinieku kategorijām:

“a) personāla locekļi, kam ir līgumi ar [*SatCen*] un kas ieņem štata vietas, kuras uzskaitītas personāla locekļu sarakstā, ko katru gadu pievieno [*SatCen*] budžetam;

b) vietējais personāls, kam ir līgumi ar [*SatCen*] saskaņā ar vietējiem valsts tiesību aktiem.”

95. Tāpēc *SatCen* Civildienesta noteikumi būtībā rada divpakāpju sistēmu personāla pieņemšanai darbā⁴⁸. *SatCen*, no vienas puses, var pieņemt darbā darbiniekus kā “personāla locekļus”, un tādā gadījumā līgumattiecības starp personālu un aģentūru galvenokārt reglamentē *SatCen* Civildienesta noteikumi. No otras puses, *SatCen* var pieņemt darbā darbiniekus kā “vietējos darbiniekus” ar līgumiem, kurus reglamentē valsts likumi.

96. Tādējādi, no līguma viedokļa raugoties, abas darbinieku kategorijas nav analogas. Šī atšķirība neizbēgami ietekmē pienācīgu tiesu iestāžu darbību attiecībā uz jebkurām ar darbu saistītām domstarpībām, kas rodas starp darba ņēmēju un darba devēju.

97. Attiecībā uz *vietējiem darbiniekiem* gan *SatCen*, gan personām, kas tiek pieņemtas darbā, ir plašāka rīcības brīvība vienoties par dažādiem viņu turpmāko profesionālo attiecību aspektiem. Šo attiecību būtiskās pazīmes ir noteiktas pašā līgumā, ko attiecīgā gadījumā papildina ar attiecīgajiem valsts likumiem. Atšķirībā no personāla locekļiem, *SatCen* Civildienesta noteikumu (vai līdzīgu Savienības iestāžu aktu) nozīme šajā kontekstā ir daudz ierobežotāka. Tādējādi profesionālās attiecības starp darba devēju un tā darbiniekiem var pareizi definēt kā līgumiskas.

45 Regula Nr. 31 (EEK), 11 (EAEK) (OV 1962, P 45, 1385. lpp.) ar grozījumiem.

46 Pastāv arī aģentūras, misijas un citas Eiropas Savienības struktūras, kurām nav savu civildienesta noteikumu un kuras pieņem darbā darbiniekus, noslēdzot dažādu veidu līgumus. Atkarībā no šiem līgumiem piemērojamā tiesiskā regulējuma šajos secinājumos izklāstītie apsvērumi attiecībā uz atbildētājas situāciju var būt, bet var arī nebūt attiecināmi uz šo aģentūru, misiju un citu Eiropas Savienības struktūru darbiniekiem. Šajā ziņā skat. lietu C-730/18 P *SC/Eulex Kosovo*, pašlaik tiek izskatīta.

47 Ar šo lēmumu tika atcelti iepriekšējie *SatCen* Civildienesta noteikumi, kurus Padome pieņēma 2001. gada 21. decembrī (OV 2002, L 39, 44. lpp.) ar turpmākiem grozījumiem.

48 Turpmāk es pievērsīšos personālam, kuru *SatCen* pieņem darbā tieši, tādējādi atstājot malā darbiniekus, kurus varētu norikot no dalībvalstīm un Savienības iestādēm.

98. Tādējādi attiecībā uz vietējo personālu aģentūras līgumisko atbildību saskaņā ar LESD 340. panta pirmo daļu reglamentē “likumi, kas piemērojami attiecīgajam līgumam”. Attiecīgi līgumā var ietvert šķirējtiesas klauzulu vai īpašus pasākumus, kas piešķir jurisdikciju, piemēram, vietējām tiesām vai citām valsts tiesām. Nav izslēgti arī citi šķirējtiesas veidi. Turklāt saskaņā ar LESD 272. pantu jurisdikciju var piešķirt arī Eiropas Savienības Tiesai. Patiesi, šādos gadījumos nevar uzskatīt, ka Eiropas Savienības Tiesai ir vienīgā kompetence, jo tas būtu pretrunā LESD 272. un 274. pantam⁴⁹.

99. Turpretim, pieņemot darbā *personāla locekļus, SatCen* ir mazāk manevrēšanas iespēju. Taisnība, ka personāla locekļa un Savienības aģentūras profesionālās attiecības tiek uzsāktas ar līgumu. Tomēr nebūtu pareizi uzskatīt šīs attiecības par tādām, kas ir tikai un vienīgi balstītas uz līgumiem. Darba līgums būtībā ir pamats, lai persona tiktu iecelta amatā, kura galvenās iezīmes brīvi nenosaka līgumslēdzēji. Personāla locekļa un aģentūras profesionālās attiecības faktiski galvenokārt reglamentē Savienības publisko tiesību akts, proti, *SatCen* Civildienesta noteikumi. Tādējādi darbā pieņemšanas procedūra, attiecīgā līguma definīcija un tiesiskais regulējums, kurā tiek noslēgts līgums, ietver to prerogatīvu izmantošanu, kuras aģentūrai piešķir ar vispārpiemērojamu Savienības tiesību aktu⁵⁰.

100. Citiem vārdiem sakot, līgums būtībā ir veids, kā ievērot sistēmu, kas obligāti noteikta *SatCen* Civildienesta noteikumos. Tas pats attiecas arī uz izvēli (vai precīzāk – tās neesamību) piemērotam izlīgumam ar darbu saistītu domstarpību gadījumā. Šie elementi ir izklāstīti *SatCen* obligātajos Civildienesta noteikumos. Šajā ziņā attiecīgā aģentūra nerīkojas kā jebkurš cits (privāts) darba devējs.

101. Ņemot to vērā, ikvienā lēmumā par attiecīgās aģentūras līgumisko atbildību, kas izriet no darba līguma pārkāpuma, vienmēr tiek ietverta to noteikumu interpretācija, kuri ir noteikti publisko tiesību aktā, kuru pieņem Savienības iestādes saskaņā ar Savienības Līgumos noteikto kārtību un publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (L sērija). Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar LES 19. panta 1. punktu Eiropas Savienības Tiesa “nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā”⁵¹.

102. Tas noved pie atbildētājas īpašās situācijas un veida, kādā šī situācija tika novērtēta pārsūdzētajā spriedumā.

b) Par konkrēto lietu

103. Nav domstarpību par to, ka *SatCen* atbildētāju pieņēma darbā kā personāla locekli *SatCen* Civildienesta noteikumu 1. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Gan *SatCen* piedāvājums atbildētājai, gan pušu noslēgtais līgums to skaidri parāda. *SatCen* direktora 2009. gada 7. un 8. jūlija vēstulēs, kas bija adresētas atbildētājai, bija pat norāde uz atbildētājas “iecelšanu” piedāvātajā amatā.

104. Netiek apstrīdēts, ka *Vispārīgie* civildienesta noteikumi šajā lietā nav piemērojami un ka tādējādi Eiropas Savienības Tiesai nav (ekskluzīvas) kompetences pārbaudīt apstrīdētos lēmumus un prasību par zaudējumu atlīdzību saskaņā ar LESD 270. pantu⁵².

105. Pārsūdzētā sprieduma 99., 120. un 123. punktā Vispārējā tiesa tomēr secināja, ka saskaņā ar LESD 263. un 268. pantu lieta ietilpst Eiropas Savienības Tiesas kompetencē.

49 LESD 274. pantā ir paredzēts, ka “domstarpības, kurās viena puse ir Savienība, tāpat ir dalībvalstu tiesu jurisdikcijā, izņemot gadījumus, kad Līgumi paredz [Eiropas Savienības Tiesas] jurisdikciju”. Šajā ziņā pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 9. septembris, *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheiourgiko Kentro*/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562, 19. punkts).

50 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2004. gada 14. oktobris, *Pflugradt/ECB* (C-409/02 P, EU:C:2004:625, 33. un nākamie punkti), kā minēts pārsūdzētā sprieduma 129. punktā. Līdzīgi skat. arī ģenerālvokāta F. Ležē [*F. Léger*] secinājumus lietā *Pflugradt/ECB* (EU:C:2004:416, 32.–36. punkts).

51 Skat. arī apstrīdētā sprieduma 107. punktu.

52 Skat. arī apstrīdētā sprieduma 122. punktu.

106. Ņemot vērā iepriekš aprakstīto tiesisko regulējumu, es piekrītu šai analīzei. *SatCen* un Padomes izvirzītie argumenti pret šo secinājumu, manuprāt, ir balstīti uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni vai katrā ziņā ir juridiski nepamatoti.

107. Pirmkārt, nav pareizi apgalvot, ka Vispārējā tiesa savu kompetenci šajā lietā ir noteikusi tikai ar vienlīdzības principu. Vispārējā tiesa skaidri paziņoja, ka tās kompetence balstās uz LESD 263. un 268. pantu. Šajā ziņā Vispārējā tiesa paskaidroja, kāpēc uz atbildētājas prasījumiem neattiecas atkāpe, kas noteikta LES 24. panta 1. punktā un LESD 275. pantā, kas ir jāinterpretē šauri⁵³. Viens no iemesliem ir tieši tas, ka atšķirīga interpretācija būtu pretrunā vienlīdzības principam, ciktāl pret līdzīgās situācijās esošiem personāla locekļiem tiktu piemērota atšķirīga attieksme, izskatot tiesā ar darbu saistītas domstarpības⁵⁴.

108. Iepriekšējie apsvērumi arī skaidri norāda, ka nepārliecina *SatCen* apgalvojumi par to, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi kompetences piešķiršanas principu, pieprasot kompetenci, ja tas nav paredzēts nevienā no Līguma noteikumiem.

109. Otrkārt, *SatCen* apgalvo, ka apstrīdētie lēmumi nerada tiesiskas sekas attiecībā pret trešajām personām LESD 263. panta pirmās daļas izpratnē un tāpēc tos nevar apstrīdēt saskaņā ar šo noteikumu. Ciktāl atbildētāja ir *SatCen* darbiniece, viņu nevar uzskatīt par “trešo personu” attiecībā pret savu darba devēju. Tā kā LESD 263. panta ceturtā daļa ļauj indivīdiem apstrīdēt tiesību aktus “saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti pirmajā un otrajā daļā”, šos lēmumus – saskaņā ar *SatCen* tieko – nevar pārbaudīt Eiropas Savienības Tiesa.

110. Manuprāt, *SatCen* arguments nav pieņemams. LESD 263. panta pirmā un otrā daļa attiecas uz tādu prasību pieņemamību, ar kurām dalībvalstis, Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija prasa atcelt jebkuru Savienības tiesību aktu, kura mērķis ir radīt tiesiskas sekas. Tomēr, lai tiesību akts būtu apstrīdams, šī ietekme ir jāizraisa “attiecībā uz trešajām personām”. Šī atruna ir paredzēta, lai izslēgtu no apstrīdamajiem tiesību aktiem tā sauktos *interna corporis* – aktus, kas attiecas uz iestādes iekšējo organizāciju un kas nerada nekādas juridiskas sekas ārpus šīs sfēras⁵⁵. Šai izslēgšanai ir divi galvenie iemesli. Pirmkārt, to konstitucionālā statusa dēļ Savienības iestādēm ir jābūt pilnvarām organizēt savu iekšējo darbību atbilstoši savām vajadzībām. Otrkārt, iestādei vai dalībvalstij nav juridiskas intereses celt prasību attiecībā uz noteikumiem, kuru ietekme skar citu organizāciju tikai iekšēji.

111. Taču šajā lietā tas viennozīmīgi tā nav. Apstrīdētie lēmumi bija domāti tam, lai ietekmētu atbildētājas tiesisko stāvokli, kurai vismaz šajā kontekstā ir juridiskas personas statuss, kas ir atšķirīgs no aģentūras juridiskā statusa. Turklāt šie lēmumi neapstrīdami ir akti, kas attiecas uz atbildētāju LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē. Šajā ziņā ir jāpatur prātā, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību akti, kas var būt prasības par tiesību akta atcelšanu priekšmets, ir akti, kas rada saistošas tiesiskās sekas, kuras var skart prasītāja intereses, būtiski mainot tā tiesisko stāvokli⁵⁶.

112. Turklāt pēc pilnībā loģiska secinājuma *SatCen* izvirzītie argumenti atstātu vienu personāla kategoriju vai drīzāk galveno personāla kategoriju bez piekļuves tiesai. Personāla kategorijai, kas skaidri definēta ar sekundāro tiesību aktu – *SatCen* Civildienesta noteikumiem, kas ir pamatoti interpretējami kā Savienības režīms⁵⁷ –, nebūtu piemērojams nedz LESD 270. pants, nedz LESD 263. pants. Tā paliktu sava veida tiesiskajā “nekurzemē”.

53 Īpaši skat. pārsūdzētā sprieduma 80.–84. punktu.

54 Pārsūdzētā sprieduma 94.–97. punkts.

55 Šajā ziņā skat. spriedumus, 1988. gada 25. februāris, *Les Verts*/Parlaments (190/84, EU:C:1988:94, 8. punkts) (turpmāk tekstā – “*Les Verts II*”); 1993. gada 23. marts, *Weber*/Parlaments (C-314/91, EU:C:1993:109, 9. punkts); un 2000. gada 6. aprīlis, Spānija/Komisija (C-443/97, EU:C:2000:190, 28. punkts).

56 Skat., *inter alia*, spriedumus, 1981. gada 11. novembris, *IBM*/Komisija (60/81, EU:C:1981:264, 9. punkts), un 2014. gada 9. decembris, *Schönberger*/Parlaments (C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 13. punkts).

57 Tādējādi tas atšķiras no situācijas ar vietējiem darbiniekiem, kuru līgumus, iespējams, reglamentē vietējie likumi ar šķirējtiesas klauzulu par labu vietējiem (dalībvalstu) tiesām (iepriekš 97. un 98. punkts).

113. Treškārt un visbeidzot, mani nepārliecina *SatCen* arguments, ka, tā kā tā attiecības ar atbildētāju ir ligumattiecības, Vispārējai tiesai būtu bijusi kompetence tikai tad, ja ligumā būtu iekļauta šķirējtiesas klauzula par labu Eiropas Savienības Tiesai. Iepriekš 99.–101. punktā es esmu paskaidrojis, kāpēc uzskatu, ka tādā situācijā, kāda ir aplūkota šajā tiesvedībā, domstarpības rada jautājumus, kas pārsniedz jautājumu par to, vai darba devējs (*SatCen*) ievēro ligumu, kas noslēgts ar vienu no tā darbiniekiem (atbildētāju). Personāla locekļiem, piemēram, atbildētājam, ar darbu saistītās domstarpības galvenokārt attiecas uz to, vai Savienības aģentūra ir rikojusies saskaņā ar vispārīgajiem noteikumiem, kas pieņemti ar Padomes lēmumu, proti, *SatCen* Civildienesta noteikumiem.

114. Tādējādi neatkarīgi no tā, vai atbildētājas stāvoklis ir līdzīgs prasītāja stāvoklim lietā, kurā tika pieņemts Tiesas spriedums H/Padome u.c. – kas ir jautājums, par kuru puses ilgi diskutēja –, tam nav nozīmes šīs lietas kontekstā. Piebilde, kā Padome atzina tiesas sēdē, ka tad, ja darbiniekiem, kas ir norīkoti no dalībvalstīm, ir jābūt tādai pašai piekļuvei Eiropas Savienības Tiesai kā personālam, kas norīkots no Savienības iestādēm (kā Tiesa to secināja spriedumā lietā H/Padome u.c.), *a fortiori* tā tam būtu jābūt attiecībā uz tādiem personāla locekļiem kā atbildētāja. Lai gan pirmā no minētajām darbinieku kategorijām varēja vieglāk saņemt pienācīgu tiesisko aizsardzību no to dalībvalstu tiesām, no kurām viņi tika norīkoti⁵⁸, tas ne vienmēr tā ir attiecībā uz otro no minētajām kategorijām. Personāla locekļus patiesi tieši pieņem darbā Savienības iestāde vai struktūra, un viņiem nav (un viņiem nevar būt) nekādu profesionālu saikņu ar valstu iestādēm.

115. Visbeidzot, vēlos norādīt, ka pārsūdzētā sprieduma 124.–132. punktā Vispārējā tiesa ir pienācīgi paskaidrojusi, kāpēc atbildētāja, pēc tās domām, bija līdzīgā situācijā kā citi Savienības iestāžu vai struktūru darbinieki. Šajos fragmentos es neredzu acīmredzamu juridisku kļūdu vai faktu vai pierādījumu sagrozišanu.

116. Šo iemeslu dēļ *SatCen* pirmais un otrais apelācijas pamats ir jānoraida.

4. Tiesas kompetences apjoms un sekas – iebilde par “*SatCen*” Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta prettiesiskumu

117. Es piekřītu Vispārējās tiesas secinājumam, ka Eiropas Savienības Tiesai ir kompetence šajā lietā.

118. Tomēr es nepiekrītu sekām, kuras Vispārējā tiesa piedēvēja šim atzinumam. Patiesi, es uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīstot atbildētājas iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktu.

119. Sākumā man jāuzsver, ka *SatCen* savos apsvērumos šo jautājumu nav izvirzījis kā atsevišķu apelācijas pamatu. Tomēr Vispārējās tiesas kļūda šajā ziņā ir *SatCen* izvirzīto argumentu loģiskās sekas pirmajā un otrajā apelācijas pamatā. Ja šie *SatCen* pamati tiks apstiprināti, neizbēgami tiks atspēkoti arī Vispārējās tiesas secinājumi par *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta prettiesiskumu.

120. *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta iespējamai spēkā neesamībai ir arī plašāka praktiskā nozīme, jo, kā tiesas sēdē apstiprināja *SatCen*, pēc pārsūdzētā sprieduma pasludināšanas *SatCen* ir apturējis Apelācijas padomes darbību. Tādēļ Tiesas paziņojums par šo konkrēto jautājumu noteiks ne tikai šīs struktūras nākotni, bet arī netieši citu līdzīgu struktūru nākotni, kas izveidotas citās Savienības aģentūrās vai birojos, lai risinātu domstarpības personāla lietās.

⁵⁸ Svarīgi ir tas, ka šīm tiesām ir pilnvaras vai pienākums saskaņā ar LESD 267. pantu Tiesai uzdot jautājumu par Savienības tiesību akta interpretāciju vai spēkā esamību.

121. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkts ir pretrunā LES 19. pantam un LESD 256. pantam, ciktāl tajā ir norādīts, ka Apelācijas padomes lēmumus nevar pārsūdzēt. Attiecīgi Vispārējā tiesa secināja, ka, izveidojot Apelācijas padomi, kuras kompetence ir ekskluzīva un alternatīva Vispārējās tiesas kompetencei, un saglabājot šo Apelācijas padomi pat pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā, ar Lēmumu 2009/747 tika pārkāpti Līgumi. Tāpēc *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkts tika atzīts par nepiemērojamu šajā lietā⁵⁹.

122. Manuprāt, šāds secinājums ir nepamatoti plašs un lieks. Es uzskatu, ka, interpretējot gan likumdošanas, gan plašākā kontekstā, ir iespējama *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta cita interpretācija, proti, tāda, kas atbilst LES 19. panta 1. punktam un Hartas 47. pantam, vienlaikus ievērojot īpašos institucionālos lēmumus, ko pieņēmis Savienības likumdevējs, šajā gadījumā – Padome.

a) “*SatCen*” Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkts – administratīva apelācija vai apelācija tiesā?

123. Attiecīgā *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 1. punkta daļa ļauj ikvienai personai, uz kuru attiecas šie noteikumi, “iesniegt direktoram lūgumu pieņemt saistībā ar šo personu lēmumu [Civildienesta noteikumos] minētajos jautājumos”. Uz jebkuru šādu (skaidru vai netiešu) direktora lēmumu saskaņā ar *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 2.–4. punktu var attiekties administratīvās sūdzības iesniegšanas procedūra un mediācija (pēdējais no minētajiem variantiem ir tikai fakultatīvs). Savukārt *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 5. punktā ir noteikts – “ja visas pirmās apelācijas iespējas (*iekšēja administratīva apelācija*) ir izsmeltas, personāla loceklim ir tiesības vērsties [*SatCen*] apelācijas padomē, lai panāktu domstarpību izšķiršanu”⁶⁰.

124. Tādējādi, interpretējot *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. pantu kopumā, šķiet, ka tas attiecas tikai uz *administratīvām* apelācijām, ieskaitot apelācijas, kas notiek Apelācijas padomē. Pēdējo no minētajām procedūrām patiesi sauc par *domstarpību izšķiršanu* gan *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 5. punktā, gan šo noteikumu X pielikumā (Apelācijas padome)⁶¹. Nedz *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. pantā, nedz kādā citā šo noteikumu normā nekas nav teikts par *SatCen* lēmumu, kas pieņemti jautājumos, uz kuriem attiecas šie noteikumi, pārbaudi *tiesā*.

125. Apstrīdētā 28. panta sestā daļa iekļaujas šajā kontekstā. Minētā noteikuma galvenais ievadteikums noteic, ka “Apelācijas padomes lēmumi ir saistoši abām pusēm. Par tiem nevar iesniegt apelāciju. Apelācijas padome var: [..]”.

126. Aplūkojot tā iekšējo kontekstu, apgalvojumu, ka “par tiem nevar iesniegt apelāciju”, no vienas puses, varētu interpretēt tā, ka Savienības likumdevējs vēlas izslēgt jebkādu *tiesisku aizsardzības līdzekli*, tādējādi patiesi vēloties liegt jebkādu piekļuvi Eiropas Savienības Tiesai. Tomēr tādā gadījumā varētu domāt, ka bija jāsvīturo tikai *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta otrais teikums, nevis 28. panta 6. punkts kopumā. No otras puses, to pašu teikumu var arī interpretēt kā signālu, ka *SatCen* Civildienesta noteikumu sistēmā vairs nav iespējama *administratīva rakstura apelācija* pēc Apelācijas padomes lēmuma šajā lietā, vienlaikus neko nesakot par iespējamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem tiesā.

⁵⁹ Skat. pārsūdzētā sprieduma 152.–160. punktu.

⁶⁰ Mans izcēlums.

⁶¹ It īpaši skat. X pielikuma 1. pantu.

127. Šajā posmā nav īsti jēgas iesaistīties salīdzinošās lingvistiskās vingrinājumā, diskutējot par to, vai dažādām (vienlīdz autentiskām) valodu versijām ir tieši tāda pati nozīme vai arī dažas no tām vairāk norāda uz administratīvu apelāciju, bet citas – uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Kā parasti, noteikuma dažādu valodu versiju izpēte drīzāk kalpo tam, lai uzsvērtu to semantisko daudzveidību⁶².

128. Tā vietā es vēlētos norādīt, ka daudzos citos tekstos, ieskaitot primāro tiesību noteikumus, ir lietota atšķirīga valoda, atsaucoties uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem tiesā. Vissvarīgākais ir tas, ka saskaņā ar Hartas 47. pantu “*ikvienai personai*, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu *tiesību aizsardzību tiesā*”⁶³.

129. Tāpēc, interpretējot *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. pantu kopumā un ņemot vērā Hartas 47. pantu un LESD 263. panta piekto daļu (vai pretstatā tiem), nekādā ziņā nav acīmredzams, ka tā sestā daļa ir paredzēta, lai izslēgtu jebkādu apelāciju *tiesā* par *SatCen* Apelācijas padomes lēmumiem. Es drīzāk domāju, ka šī norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tā attiecas tikai uz jebkuru turpmāku administratīvu rakstura apelāciju.

b) Plašāks konteksts – “ieciētīga” vai “neieciētīga” kompetence?

130. Eiropas Savienības Tiesai ir neatņemama, likumīga kompetence interpretēt Savienības tiesību aktus, ja vien tās kompetence nav skaidri izslēgta, pamatojoties uz Līguma noteikumiem. Tas patiesi ir sākumpunkts.

131. Tajā pašā laikā Savienības likumdevējam ir rīcības brīvība, izstrādājot domstarpību izšķiršanas sistēmu, kuru tā uzskata par piemērotu jebkurai Savienības aģentūrai, birojam vai struktūrai, ar nosacījumu, ka šī sistēma neiejaucas Eiropas Savienības Tiesas prerogativās un tās likumīgajā kompetencē.

132. Pastāv samērīgs un iecietīgs veids, kā saskaņot šos divus priekšlikumus. Atzīstot plašo rīcības brīvību un pieņemot vairākas iespējamās institucionālās struktūras, pastāv zelta papildlikums, proti, izstrādājot sekundāro tiesību režīmu, Savienības likumdevējam ir pienākums noteiktā tiesvedības posmā garantēt iespēju par galīgo lēmumu personāla jautājumos vērsties neatkarīgā tiesā. Ja lēmums attiecas uz Savienības iestādes īstenotu Savienības publisko varu Savienības likumdošanas režīma ietvaros, šī tiesa galu galā ir Eiropas Savienības Tiesa.

133. Plašākā mērogā gan neatkarīgas fizisko personu tiesiskās aizsardzības, gan vienotas Savienības tiesību interpretācijas divkārša obligātā prasība ir spēkā ne tikai tām dalībvalstīm, kuras īsteno Savienības tiesību aktus valsts līmenī⁶⁴, bet arī tām Savienības iestādēm, kas risina sarunas un izstrādā ārējo domstarpību izšķiršanas mehānismus, kas varētu ietvert dažus Savienības tiesību aktu interpretācijas elementus⁶⁵. Tāpēc tāda pati loģika *a fortiori* jāpiemēro visiem iekšējiem Savienības domstarpību izšķiršanas mehānismiem, it īpaši gadījumos, kad personāla jautājumi tiek izskatīti dažādās Savienības struktūrās vai aģentūrās saskaņā ar īpašiem civildienesta noteikumiem, ārpus Vispārīgo civildienesta noteikumu darbības jomas.

62 Saistībā ar līdzīgu pasākumu attiecībā uz tikpat neskaidro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV 2009, L 243, 1. lpp.), 32. panta 3. punktu skat. manus secinājumus lietā *El Hassani* (C-403/16, EU:C:2017:659, 28.–33. punkts).

63 Mans izcēlums.

64 Skat. spriedumu, 2017. gada 13. decembris, *El Hassani* (C-403/16, EU:C:2017:960, 41. punkts).

65 Šajā ziņā skat. Atzinumu 1/09 (Nolīgums, ar ko izveido vienotu sistēmu domstarpību izskatīšanai patentu jomā), 2011. gada 8. marts, EU:C:2011:123, 66., 68. un 80. punkts); Atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 174.–176. un 246. punkts); un Atzinumu 1/17 (*CET* nolīgums starp Savienību un Kanādu), 2019. gada 30. aprīlis (EU:C:2019:341, 111. punkts).

134. Šajā kontekstā es sliecos piekrist Vispārējai tiesai, ka diskusijai par to, vai *SatCen* Apelācijas padome atbilst objektīvas un neatkarīgas tiesas nosacījumiem, šajā strīdā ir maza nozīme⁶⁶, bet citu iemeslu dēļ, proti, pat ja *SatCen* Apelācijas padomei bija jāizpilda šīs prasības, tādējādi potenciāli izpildot efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasību, joprojām paliks atvērts jautājums par vienveidības trūkumu Savienības tiesību aktu interpretācijā. Vēlreiz, ja šis apsvērums ierobežo institucionālo izvēli dalībvalstīs un pat citās starptautisko tiesību sistēmās, kurām Savienība ir pievienojusies vai ir iecerējusi pievienoties, tas tā *a fortiori* ir attiecībā uz Savienības iekšējām sistēmām.

135. Tomēr ne vienmēr no tā izriet, ka piekļuve Savienības tiesām ir jāpiešķir *nekavējoties* un ka Savienības aģentūrai vai struktūrai nevar būt savs iekšējs domstarpību izšķiršanas mehānisms, pat tādā, kam ir daļēji tiesas raksturs un kas ir jāizmanto vispirms, iespējams, pat obligāti. Tas var būt pareizas tiesvedības interesēs, ja tādās situācijās kā šajā apelācijas sūdzībā domstarpības vispirms tiek izskatītas iestādē, kurai, lai gan tā ir izveidota aģentūrā vai ir tai piesaistīta, ir pienākums neatkarīgi izvērtēt šo jautājumu tāda procesa kontekstā, kas nav tiesvedība. Svaigs un neitrāls skatījums var ne tikai veiksmīgāk palīdzēt pusēm rast mierizlīgumu, bet arī var palīdzēt noskaidrot domstarpību aspektus, par kuriem, iespējams, vajadzēs lemt Savienības tiesām. Tāda iekšējā apelācijas sistēma, kas tiek izmantota vispirms, bet galu galā neaizkavē tiesas procesu, pusēm var piedāvāt ātru, praktisku un lētāku veidu domstarpību atrisināšanai. Tas var arī palīdzēt izvairīties no nevajadzīgas tiesvedības Eiropas Savienības Tiesā.

136. Tomēr, kā jau minēts, *SatCen* šajā lietā nav atsaucies uz iespējamu kļūdu, ko Vispārējā tiesa ir pieļāvusi, interpretējot *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktu. Katrā ziņā attiecīgā kļūda nevarētu izraisīt pārsūdzētā sprieduma atcelšanu, ciktāl tā nerada šaubas par šī sprieduma *būtiskajiem secinājumiem* attiecībā uz apstrīdētajiem lēmumiem: lēmumu uzsākt disciplinārlietu, lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku un lēmumu par atstādināšanu no amata.

137. Tā ir taisnība, ka Vispārējā tiesa paziņoja, ka tā atceļ Apelācijas padomes lēmumu tikai tāpēc, ka, uzskatot *SatCen* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktu par spēkā neesošu, tika atzīts, ka šis lēmums ir pieņemts bez pienācīga juridiska pamata⁶⁷. Tomēr Apelācijas padomes lēmums (lielā mērā) apstiprināja apstrīdētos lēmumus⁶⁸. Apelācijas padomes lēmums neietekmēja atbildētājas tiesisko stāvokli tādā veidā, kas atšķiras no tā, kurš izriet no apstrīdētajiem lēmumiem⁶⁹. Tādējādi arī iemesli, kuru dēļ Vispārējā tiesa atcēla pēdējo no minētajiem lēmumiem, būtu bijuši pamatoti un pietiekami, lai atceltu pirmo no minētajiem lēmumiem.

B. Par trešo pamatu

1. Lietas dalībnieku argumenti

138. Ar savu trešo apelācijas sūdzības pamatu *SatCen* apgalvo, ka, vērtējot lēmuma par atstādināšanu no amata likumību, Vispārējā tiesa divos gadījumos ir sagrozījusi faktus.

⁶⁶ Pārsūdzētā sprieduma 110. punkts.

⁶⁷ Pārsūdzētā sprieduma 161. punkts.

⁶⁸ It īpaši skat. pārsūdzētā sprieduma 38., 45. un 46. punktu.

⁶⁹ Šajā ziņā skat. spriedumu, 2018. gada 21. februāris, LL/Parlaments (C-326/16 P, EU:C:2018:83, 38. un 39. punkts).

139. Pirmkārt, Vispārējā tiesa neņēma vērā faktu, ka personas, kuras aizpildīja izmeklētāja sagatavoto aptaujas lapu, tas pats izmeklētājs jau bija mutiski intervējis aptaujā, kas tika veikta laikposmā no 2013. gada janvāra līdz februārim. Turklāt administratīvās izmeklēšanas laikā notika arī divpusējas sanāksmes ar 24 personāla locekļiem. Tā kā šie fakti netika ņemti vērā, Vispārējā tiesa kļūdaini secināja, ka aptaujas lapas izmantošana bija acīmredzami nepiemērots instruments, lai konstatētu faktus un novērtētu atbildētājas izturēšanos, pretstatā divpusējām intervijām, kas būtu uzskatāmas par atbilstošāku veidu.

140. Otrkārt, *SatCen* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi faktus, uzskatot, ka lēmums bija pamatots tikai ar apsūdzībām, kas nosaka vispārīgas uzvedības kategorijas, nenosakot kāda konkrēta notikuma vai uzvedības, ko var klasificēt kā “vardarbību”, esamību. Patiesībā izmeklēšanas ziņojumam tika pievienota papildu apliecinošā dokumentācija, tostarp personāla locekļu rakstiskas liecības, vēstules un medicīniskās izziņas. Tomēr šos dokumentus Vispārējā tiesa neņēma vērā.

141. Atbildētāja savā atbildē apgalvo, ka tā sauktās intervijas, uz kurām atsaucas *SatCen*, netika pieminētas tiesvedībā Vispārējā tiesā, un tādējādi tās ir uzskatāmas par jauniem faktiem, kas šajā tiesvedības posmā nav pieņemami. Turklāt *SatCen* nesniedza nekādu informāciju par šo interviju saturu. Katrā ziņā, pēc atbildētājas domām, iepriekšēju interviju esamība nevar atspēkot Vispārējās tiesas secinājumus par izmeklēšanas neatbilstību un objektivitātes trūkumu.

2. Vērtējums

142. Iesākumā ir jānorāda, ka, iesniedzot apelāciju, sūdzības, kas balstītas uz konstatētajiem faktiem un šo faktu vērtējumu, ir pieņemamas gadījumos, kad apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir izdarījusi faktu konstatējumus, kuru materiālā neatbilstība izriet no lietas materiāliem, vai ka tā ir sagrozījusi tai iesniegtos pierādījumus. It īpaši pierādījumu sagrozīšana ir notikusi, ja, neizmantojot jaunus pierādījumus, jau iesniegto pierādījumu vērtējums ir acīmredzami kļūdainš⁷⁰.

143. Bet tas tā nav šajā lietā.

144. Pirmkārt, es novēroju, ka, lai gan no kopējā ziņojuma var secināt, ka personāla locekļi, kuriem tika izsniegta aptaujas lapa, arī iepriekš bija intervēti, fakts joprojām ir tāds, ka ziņojumā izdarītie secinājumi balstās *tikai* uz atbildēm, kas sniegtas uz aptaujas lapā ietvertajiem jautājumiem. Ņemot to vērā, nav nozīmes tam, ka personāla locekļi, kuri aizpildīja aptaujas lapu, jau bija intervēti vispārējās savstarpējo attiecību aptaujas laikā.

145. Turklāt Vispārējā tiesa nekritizēja aptaujas lapas izmantošanu kā tādu. Pārsūdzētā sprieduma 200.–207. punktā Vispārējā tiesa sīki paskaidroja iemeslus, kādēļ izmeklēšanā izmantotā aptaujas lapa, ņemot vērā lietas apstākļus, nebija piemērots līdzeklis, lai konstatētu reālo situāciju attiecībā uz vardarbību, kurā atbildētāja tika apsūdzēta.

146. Otrkārt, pretēji *SatCen* apgalvotajam izmeklēšanas ziņojumam, kas iesniegts Vispārējā tiesā, nav pievienota papildu dokumentācija, ieskaitot rakstiskas personāla locekļu liecības. Tādējādi Vispārējo tiesu nevar kritizēt par to, ka tā nav ņēmusi vērā “visu dokumentāciju”, kuru, domājams, izmantojis izmeklētājs, lai izdarītu savus secinājumus. Faktiski es lietas materiālos nevarēju atrast nevienu līdzīgu dokumentu. Vienīgais rakstisko liecību piemērs, kas attiecas uz konkrētiem un precīziem faktiskajiem elementiem, ir ietverts atbildēs uz atvērtajiem jautājumiem, ar kuriem bija papildināta aptaujas lapa ar atbilžu variantiem. Tomēr Vispārējā tiesa šīs atbildes ir izskatījusi, kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 203. punkta.

⁷⁰ Šajā ziņā skat. spriedumu, 2007. gada 18. jūlijs, *Industrias Químicas del Vallés/Komisija* (C-326/05 P, EU:C:2007:443, 57. un 60. punkts un tajos minētā judikatūra).

147. Tāpēc nešķiet, ka pārsūdzētajā spriedumā būtu pieļauta zināmu pierādījumu vai faktu neņemšana vērā vai ka tajā būtu sagrozīti uzskaitītie pierādījumi un fakti.

C. Par ceturto pamatu

1. Lietas dalībnieku argumenti

148. Ar savu ceturto apelācijas sūdzības pamatu *SatCen* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, interpretējot *SatCen* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 1. un 2. pantu un jēdzienu “tiesības uz aizstāvību”, kas nostiprināts Hartas 41. pantā.

149. Pirmkārt, *SatCen* apgalvo, ka personas, attiecībā uz kuru tiek veikta izmeklēšana par vardarbību, tiesības komentēt izmeklētos faktus pirms administratīvās izmeklēšanas pabeigšanas var tikt ierobežotas, lai aizsargātu iesaistīto trešo personu intereses. Katrā ziņā dažādās provizoriskās intervijas, it īpaši tās, kas notiek ikgadējās izvērtēšanas laikā, par kurām atbildētāja varēja izteikt savus komentārus, ir jāuzskata par pietiekamām, lai garantētu tiesības tikt uzklausatam.

150. Otrkārt, *SatCen* apgalvo, ka nedz no *SatCen* Civildienesta noteikumiem, nedz no judikatūras neizriet, ka starp uzaicinājumu ierasties uz uzklauššanu pirms disciplinārlietas uzsākšanas un šādas uzklauššanas datumu būtu jāpaiet kādam noteiktam minimālajam laika posmam. Katrā ziņā termiņš ir jānovērtē, ievērojot proporcionalitātes principu, it īpaši – ņemot vērā nopietnos faktus, kuros atbildētāja tiek apsūdzēta, un situācijas steidzamību. Turklāt lēmums uzsākt disciplinārlietu nav tiesību akts, kas nelabvēlīgi ietekmē atbildētājas intereses, bet gan tikai sagatavošanās akts.

151. Treškārt, *SatCen* apgalvo, ka *SatCen* direktors, izmantojot savu rīcības brīvību, ir likumīgi nolēmis ļaut to personu tiesībām un interesēm, kuras iesniegušas sūdzības par vardarbību, prevalēt pār atbildētājas tiesībām piekļūt dokumentiem pirms lēmuma par disciplinārlietas uzsākšanu pieņemšanas. Faktiski, ņemot vērā aģentūras nelielo izmēru un faktu, ka 8 no 13 atbildētājas pakļautībā esošām personām iesniedza sūdzību, pastāvēja augsts atriebības risks, kas saglabājās pat pēc izmeklēšanas beigām.

152. Atbildot uz to, atbildētāja aizstāv pārsūdzētā sprieduma argumentāciju. It īpaši viņa apgalvo, ka arguments par atriebības riska esamību netika izvirzīts Vispārējā tiesā un tādējādi nav pieņemams. Katrā ziņā, pēc viņas domām, *SatCen* nav izdevies izskaidrot, kāpēc joprojām pastāv atriebības risks pat pēc tam, kad atbildētāja tika uz laiku atcelta no amata un viņai vairs nebija piekļuves *SatCen* telpām.

2. Vērtējums

153. Uzskatu, ka ceturtais apelācijas sūdzības pamats arī ir jānoraida.

154. It īpaši sprieduma 221. punktā Vispārējā tiesa ir pareizi norādījusi, ka tādas izmeklēšanas kontekstā, kāda tika veikta attiecībā uz atbildētāju, administrācijai jāsaskaņo divas tiesības, proti, tās personas, attiecībā uz kuru tiek veikta izmeklēšana, tiesības izmantot savas tiesības uz aizstāvību, no vienas puses, un sūdzību iesniedzēju tiesības, lai viņu sūdzības tiktu pienācīgi izskatītas un apstrādātas konfidenciali, no otras puses⁷¹.

⁷¹ Šajā ziņā skat. spriedumu, 2019. gada 4. aprīlis, OZ/EIB (C-558/17 P, EU:C:2019:289, 52. punkts).

155. Pēc tam Vispārējā tiesa pārbaudīja, vai *SatCen* ir pareizi saskaņojis atbildētājas un sūdzības iesniedzēju konkurējošās intereses. Ņemot vērā lietas apstākļus, Vispārējā tiesa secināja, ka tas nav izdarīts pareizi. Pārsūdzētā sprieduma 222. punktā, ņemot vērā attiecīgās *SatCen* Civildienesta noteikumos ietvertās prasības⁷², Vispārējā tiesa secināja, ka liecību izpaušana atbildētājai nevarēja apdraudēt izmeklēšanas pareizu norisi. Šī sprieduma 223. punktā Vispārējā tiesa arī norādīja, ka, lai aizsargātu administrācijas pienākumu ievērot konfidencialitāti, vienlaikus ievērojot atbildētājas tiesības uz aizstāvību, *SatCen* varēja ļaut viņai piekļūt liecību anonimizētai versijai.

156. Man šķiet, ka Vispārējās tiesas apsvērumi šajā jautājumā ir pamatoti. Es neredzu iemeslu tam, kāpēc, kā apgalvo *SatCen*, bija pilnīgi neiespējami piešķirt atbildētājai piekļuvi liecību anonimizētai versijai, pat ja tā ir daļēji redīgēta⁷³ vai sniegta kopsavilkuma formā⁷⁴. Es saprotu, ka, ņemot vērā aģentūras nelielo izmēru, *SatCen* bija rūpīgi jāizvērtē atriebības risks, kas varētu rasties, ja atbildētāja spētu atpazīt sūdzības iesniedzējus. Tomēr šo risku varēja mazināt, rūpīgi veicot anonimizāciju un redīgēšanu. Ja vien liecības netiek redīgētas tādā mērā, ka tās kļūst pilnīgi bezjēdzīgas, ierobežota vai daļēja pieeja liecībām noteikti ir labāks risinājums nekā pilnīgs piekļuves atteikums.

157. Katrā ziņā un, iespējams, vēl svarīgāk – atriebības risks noteikti vairs nepastāvēja no brīža, kad atbildētāja tika uz laiku atstādināta no amata. Tomēr pat tajā brīdī viņai netika piešķirta piekļuve liecībām (arī ne anonimizētā vai redīgētā veidā).

158. To ņemot vērā, es nedomāju, ka Vispārējā tiesa, pārbaudot, vai *SatCen* ir izdevies panākt pareizo līdzsvaru starp atbildētājas tiesībām uz aizstāvību un izmeklēšanas procesā iesaistīto darbinieku konfidencialitāti, ir piemērojusi nepareizu juridisko kritēriju. Es arī neredzu, kā, novērtējot lietas apstākļus, Vispārējā tiesa būtu sagrozījusi faktus vai pierādījumus.

159. Tāpat es neredzu Vispārējās tiesas pieļautu tiesību kļūdu, kad pārsūdzētā sprieduma 216. punktā tā uzskatīja par nepamatotu faktu, ka atbildētājai “tika piešķirts termiņš, kurš bija isāks nekā 48 stundas, lai iesniegtu savus apsvērumus par [izmeklēšanas] ziņojumu”. Ir tiesa, ka nevienā *SatCen* Civildienesta noteikumu normā šajā ziņā nav noteikts konkrēts termiņš. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja procesa ilgums nav noteikts nevienā Savienības tiesību normā, iestādes izmantotā termiņa tiesību akta pieņemšanai “saprātīgums” ir jāvērtē, ievērojot lietas atbilstošo apstākļu kopumu, it īpaši lietas iznākuma nozīmi ieinteresētajai personai, lietas sarežģītību un lietas dalībnieku uzvedību⁷⁵.

160. Ņemot to vērā, man šķiet, ka konkrēts termiņa saprātīguma novērtējums konkrētajā lietā, izņemot faktu vai pierādījumu sagrozīšanas gadījumus, ir jautājums, ko nevar pārsūdzēt. Katrā ziņā, ņemot vērā sevišķi nopietnās apsūdzības, kas tiek izvirzītas atbildētājai, un izmeklēšanas ilgumu brīdī, kad atbildētājai tika lūgts atbildēt uz izmeklēšanas ziņojumu, es noteikti neuzskatu Vispārējās tiesas atzinumu par termiņu, kas tika piešķirts atbildētājai, par nepamatotu.

V. Izmaksas

161. Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā saskaņā ar tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

⁷² It īpaši *SatCen* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pants, kurā noteikts, ka *SatCen* direktoram ir pienākums ikvienai personai, attiecībā uz kuru tiek veikta kāda izmeklēšana, paziņot visus lietas materiālus laikposmā no šīs izmeklēšanas beigām līdz lēmuma par disciplinārlietas uzsākšanu pieņemšanai.

⁷³ Šajā ziņā skat. ģenerālvokāta H. Saugmandsgora Ēes [*H. Saugmandsgaard Oe*] secinājumus lietā HF/Parlaments (C-570/18 P, EU:C:2020:44, 71. un 72. punkts).

⁷⁴ Šajā ziņā skat. spriedumu, 2019. gada 4. aprīlis, OZ/EIB (C-558/17 P, EU:C:2019:289, 59. punkts).

⁷⁵ Tostarp skat. spriedumu, 2013. gada 28. februāris, *Review of Arango Jaramillo* u.c./EIB (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

162. Atbildētāja ir prasījusi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Tā kā *SatCen*, manuprāt, ir neveiksmīgi aizstāvējis savu pozīciju, *SatCen* jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

163. Padomei savukārt jāsedz savi tiesāšanās izdevumi pašai.

VI. Secinājumi

164. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai:

- apelācijas sūdzību noraidīt;
- piespriest Eiropas Savienības Satelītcentram (*SatCen*) atlīdzināt tiesāšanās izdevumus;
- piespriest Padomei segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.